SLOVENSKI JADRAN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA KOPRSKEGA OKRAJA

KOPER — 19. AVGUSTA 1960 ★ POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI ★ LETO IX. ŠTEV. 34

ANALIZA IZPOLNJEVANJA DRUŽBENEGA PLANA 1960

Koprska občina nad okrajnim povprečjem

V torek je Zbor proizvajalcev Občinskega ljudskega odbora Koper razpravljal o izvajanju družbenega plana in proračuna občine v prvem polletju. Občina Koper je izpolnila svoje obveznosti iz plana nad okrajnim povprečjem. Podrobno analizo o gospodarskem poslovanju podjetij je dal podpredsednik ObLO M. Rainer. Iz njegovega poročila povzemamo naslednje ugotovitve:

Doseženi uspehi potrjujejo, da je bil plan gospodarskega razvoja koprske občine za leto 1960 pravilno zasnovan in da ga bo moč izpolniti kljub temu, da zahteva znatno zvišanje bruto proizvoda. Razveseljiva je tudi postopna stabilizacija gospodarstva z izboljšanjem organizacije dela, izpopolnitvijo tehničnega in komercialnega osebja, čeprav še niso bile v tej smeri izkoriščene vse možnosti. Vse gospodarske panoge, razen kmetijstva, so realizirale 50,1 % planiranega družbenega bruto proizvoda, kar predstavlja povečanje nasproti lanskemu letu za 79 %, medtem ko je bil narodni dohodek dosežen z 51,08 %. Zato je bil čisti dohodek podjetij realiziran v višini 54 % (za 98 % več kot lani), čisti dohodek pa celo z 69,1 %.

Pri realizaciji družbenega plana so nekatere gospodarske organizacije, kot na primer Lama Dekani, Pristanišča Koper, Istra-Benz Koper, Avtocommerce Koper, Zadružni servis itd., dosegle realizacijo svojih dokaj zahtevnih letnih planov v višini 60 do 80 % že v prvem polletju. Je pa nekaj podjetij, ki svojih obveznosti niso izpolnila zaradi objektivnih, marsikje pa tudi zaradi subjektivnih vzrokov. Med te sodijo tudi gostinski obrati, ki so povečali število ležišč za 43 odstotkov, število nočnin pa le za 14 %. Kaže, da bo v drugem polletju bolje.

Za podjetja velja še posebno, da bodo morala bolje izkoriščati obratna sredstva, zmanjšati zaloge surovin, polizdelkov in končnih izdelkov ter tudi vložiti večja lastna sredstva v obratni kapital podjetja. Čeprav se je koeficient obračanja obratnih sredstev povečal od 1,76 v lanskem prvem polletju letos na 2,05, še ni zagotovljeno rednejše poslovanje predvsem zaradi povečanega obsega proizvodnje. Zato je več podjetij, ki ne morejo poravnati

(Nadaljevanje na 3. strani)

Letošnja sezona je bila na Koprskem tudi v kulturno zabavnem pogledu izredno bogata in so Primorske prireditve na tem področju z uspehom odigrale svojo pomembno vlogo. Zavod se pogaja še za nekatere nastope, te dni pa so bile zaključene kar tri lepe prireditve. O tem preberite več v posebnem poročilu, na sliki zgoraj pa si oglejte detajl z nastopa Adriatica-show v Portorožu minuli teden. Prireditve so navdušile številne domače in tuje goste in požele nedeljiva priznanja hvaležne publike

RAZVESELJIVA VEST

100.000

Z novo m/l »Korotan« je ladjevje Splošne plovbe Piran naraslo na sto tisoč BRT (140.000 ton nosilnosti) — Splošna plovba spet drugo največje pomorsko podjetje Jugoslavije

Minuli torek je naše pomorsko podjetje Splošna plovba Piran prevzelo v puljski ladjedelnici »Uljanik« tretjo novozgrajeno ladjo — motorni tramper »Korotan« z 12.750 ton nosilnosti. Ladja je na poskusni vožnji dosegla nad 17 vozlov hitrosti na uro. Je najsodobneje urejena in opremljena tudi za najbolj zahtevne

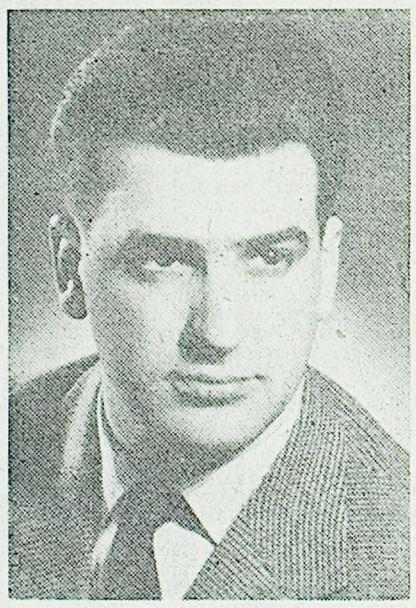

Generalni direktor Splošne plovbe Piran Boris Šnuderl

prevoze blaga. Nanjo je ponosna tako puljska ladjedelnica kot tudi lastnik Splošna plovba.

M/l »Korotan« je takoj po prevzemu v Pulju odplula na svojo prvo pot in sicer v New York, ker je morala zamenjati na linijski progi m/l »Bohinj«, ki je morala v redno popravilo.

Ob tem dogodku je imel delovni kolektiv Splošne plovbe kratko letečo sindikalno proslavo v Piranu. In po pravici, saj je s prevzemom m/l »Korotan« — kot je v kratkem nagovoru povedal predsednik delavskega sveta podjetja Dušan Ivančič — Splošna plovba dosegla impozantno številko sto tisoč bruto registrskih ton svojega ladjevja ali nad 140 tisoč ton nosilnosti in tako spet postala drugo največje jugoslovansko pomorsko podjetje (takoj za Jugolinijo z Reke). Kolektiv Splošne plovbe je trdno odločen, da to mesto vnaprej tudi obdrži, ker bo njeno ladjevje še naraščalo in se izpopolnjevalo. Tovariš Ivančič je v imenu kolektiva izrekel ob tej priložnosti vse priznanje predvsem vodstvu podjetja, ki je znalo tudi v neugodnih pogojih uveljaviti Splošno plovbo kot močan činitelj v gospodarstvu naše dežele.

POFESTIVALSKE REMINISCENCE »PRIMORSKIH PRIREDITEV«

Pred koncem živahne sezone

Adriatika-show v Portorožu — Revija italijanskih popevk v Kopru in Izoli — Je sezone že konec? — Dogovarjanje še za tri nastope

Gospa Maguy Chauvin iz Ženeve je simpatična, šarmantna gospa srednjih let. Menager je za vso Evropo in kajpada tudi za Jugoslavijo. Svoje posle opravlja preko beograjskega Jugokoncerta, včasih pa se tudi sama pripelje v kraj, kjer nastopa »njena« skupina in tu potem ta sproti kontrolira uspeh nastopajoče umetniško-artistične grupe in jo — če ji le uspe — tudi sproti prodaja. Zavod »Primorske prireditve« se je z gospo Chauvin povezal že maja meseca letos. Prvi uspeh te povezave je bil nastop skupine »Adriatica-show« s španskim baletom »Aquillar«, dalje z gospodom Raxonom, ki je Nemec, zraven tega pa še — tako sam imenuje svojo artistično smer — »abstraktni iluzionist«, pa z akrobatskim parom Helmedys in navsezadnje še z dovolj znano in popularno francosko pevko Yvette Giraud iz »Casinó de Paris«.

Gospa Chauvin — to je že treba reči! — zna svoj posel: uštela se je edino pri Špancih, ki so sicer plesali neke precej dolge stilizirane španske baletne suite, a je bilo kljub temu vse skupaj precej dolgočasno. Za dva člana te skupine bi rekel, da sta bila Španca, vsi ostali so bili člani nekakšne »evropske skupnosti«. No, pa stvar navsezadnje niti ni bila tako huda. Občudovanja vreden je bil akrobatski par Helmedys (Švica): groteskna parterna gimnastika z izrazito težkimi prvinami, vse pa garnirano z duhovitimi mimičnimi komentarji, seveda daleč nad kvaliteto programov, za katere plačuje kak koprski »Triglav« debele tisočake. Potem še »abstraktna iluzionistika« Nemca Raxona: nobenega starega »trika«, nov rokohitrski spektakel, s katerim nastopa ta izjemno simpatični, duhoviti in ves s kozerijami prepredeni Nemec Raxon. Za chansonierko Yvette Giraud le ta podatek: da je zaradi navdušenega aplavdiranja morala pol ure dodajati in da je odnesla dober vtis. Sklep: »Primorske prireditve« so s tem »stranskim skokom« v varietéjski žanr tokrat ujele pravo mero in oskrbele tuje in nekaj domačih gostov na terasi portoroške restavracije »Jadran« z dvema urama prijetne in nepretenciozne zabave. A propos: terasa »Jadran« in direkcija gostinskega »bazena« Palace — marsikaj je letos Portorožu že odpadlo, ker je za direktorja kultura (ne mislim na varieté) nestimulativna vrednota v rubriki »izkupiček«. Seveda: to je stvar diskusije in bi o tem moralo povedati svoje mnenje tudi turistično društvo v Portorožu. Kajti okrog edinega prizorišča, ki ga ima Portorož, in to je terasa restavracije »Jadran«, se je kulturna problematika zavozljala in je bilo treba skoraj vedno računati na intervence. To pa ni dobro, ker ni ugledno in nam tudi ni potrebno. Za goste je namreč premalo, če jih zabava plesni ansambel in iz dneva v dan ista pevka, kajti gostje so včasih sila zahtevni. Ta zahtevnost pa se bo prej ko slej izkazala tudi v posezonski bilanci kakšnega hotela »Palace«. Če ne letos, pa drugo leto. Kdo ve, če tedai ne bo prepozno!

(Nadaljevanje na 5. strani)

ITALIJANI V IZOLI SO PROSLAVILI VRNITEV SVOJIH BRIGADIRJEV

Veselje nad delom mladine

Člani italijanskega kulturnega krožka »Giordano Bruno« v Izoli so te dni priredili prisrčno slavje za mladince italijanske narodnosti, ki so kot člani MDB »Bazoviške žrtve« skupaj z drugimi mladinci slovenske narodnosti pomagali graditi cesto Bratstva in enotnosti. Slavja so se udeležili tudi pripadniki raznih sekcij italijanskega kulturnega krožka, ki so v minuli sezoni doprinesli močan osebni delež pomembni krožkovi dejavnosti.

Predsednik krožka je v svojem nagovoru posebej poudaril dejstvo, da se tudi mladinci italijanske narodnosti vključujejo v mladinske delovne brigade, kjer se kuje bratstvo in enotnost vse jugoslovanske mladine, predvsem pa se ta mladina vzgaja v duhu delovnih in borbenih tradicij. Govoril je še o delu krožka v poslovnem letu 1959/60 in prikazal navzočim pomembnost živahnega kulturnega in zabavnega življenja, ki ga krožek organizira in nudi svojemu članstvu. Naštel je številne večje in manjše prireditve v tem času in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k njihovi dobri izvedbi.

Ob koncu je upravni odbor krožka razdelil petim mladincem-mladim brigadirjem lepe nagrade. Tako je mlada brigadirka-udarnica Amina Scher prejela lepo usnjeno torbico, brigadir s pohvalno diplomo Dino Felluga zapestno uro in nalivno pero, brigadir Giorgio Dudine prikupno uro budilko, brigadirja Bruno Gardina in Silvano Sau pa vsak lepo usnjeno aktovko.

Slavnost so udeleženci zaključili s splošnim veseljem in prisrčno zabavo, na kateri je za prijetno vzdušje skrbel krožkov orkester »Alieto«. D. S.

HLADILNICA DEKANI DOBILA 17 MILIJONOV DIN KREDITA

Jugoslovanska banka za zunanjo trgovino je v torek odobrila Hladilnici v Dekanih 17 milijonov kredita, ki ga potrebuje za nabavo opreme za proizvodnjo kraškega pršuta, namenjenega izvozu v Italijo.

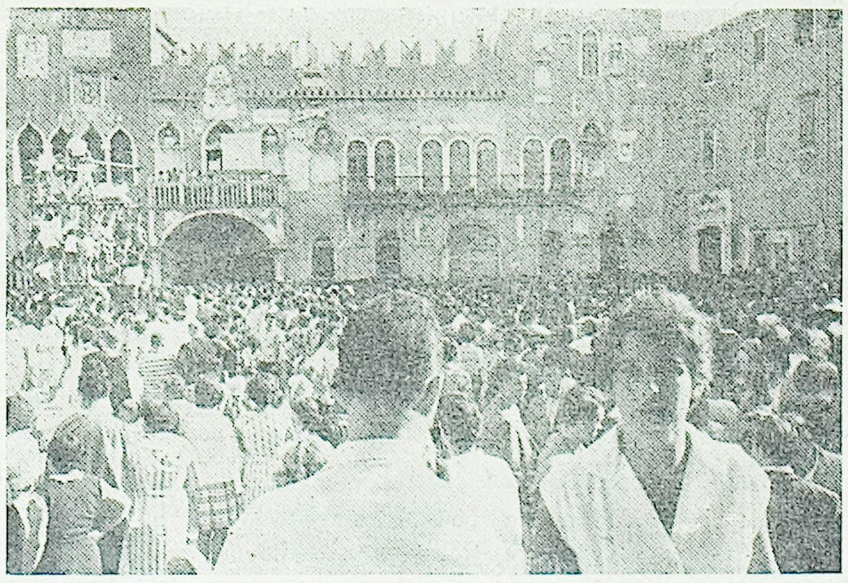

Od blizu in daleč so minulo nedeljo prihiteli ljubitelji tombole na to prireditev ZVVI na Titovem trgu v Kopru. Na sliki: tisočglava množica, ki je napolnila trg med Ložo in Pretorsko palačo, kjer je na balkonu »uradovala« botra Sreča

Na pogorišču obnovljen in še večji obrat

Potem, ko je lani pogorela žaga v Kozini, je delovni kolektiv »Jelke« z vso vnemo zasukal rokave ter pričel pripravljati teren in material za zgraditev novega žagarskega objekta, ki danes že dela v povečanem in sodobno opremljenem obratu. Lahko trdimo, da je bila obnovitev žage izvršena v rekordnem času, za kar gre vse priznanje delavcem.

Za leto 1960 je »Jelka« planirala 58 milijonov bruto dohodka in ga je v prvih šestih mesecih dosegla že 61 odstotkov. Trenutno je v tem največjem obrtnem podjetju v občini Hrpelje zaposlenih 57 ljudi, med temi štirje vajenci in štiri ženske. Razen žage imajo še mizarski oddelek, oddelek za proizvodnjo tuljav (špularna) in oddelek za izdelavo embalaže. Špularna, ki je opremljena z modernimi stroji, je letos še v poskusni proizvodnji. Njeni izdelki so namenjeni v prvi vrsti za izvoz v Egipt.

Te dni je bil na seji delavskega sveta sprejet tudi pravilnik o nagrajevanju režijskih delavcev in upravnega osebja na podlagi doseženega čistega dohodka podjetja. Predvidevajo povečanje strojne opreme za mizarski oddelek in bodo v ta namen investirali 10 milijonov 46.000 dinarjev. Žagarski obrat so obnovili s pomočjo dobljene zavarovalnine, ki je znašala okrog šest in pol milijona, in prispevkov občine v znesku 4.000.000 dinarjev. Dokončna ureditev vseh obratov, vključno obnovitev žage, pa bo stala okrog 30 milijonov. Večino obnovitvenih in razširitvenih del bo podjetje krilo z lastnimi sredstvi.

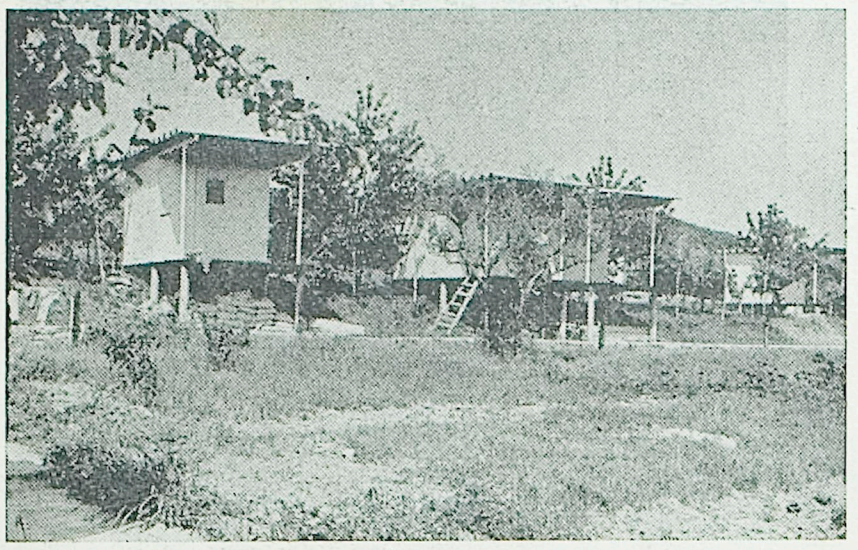

Okrajni sindikalni svet Ljubljana je za svoje članstvo postavil v Ankaranu ljubko počitniško kolonijo (hišice na sliki)

TISKOVNA KONFERENCA O DELU SINDIKALNIH ORGANIZACIJ NA KOPRSKEM

Delo zborov proizvajalcev še pomankljivo

Postopno uveljavljanje sindikalnih svetov — Več stikov s proizvajalci in upravljalci — Anomalije v stanovanjski izgradnji — Premajhen vpliv sindikalne organizacije na reševanje gospodarskih vprašanj — Še vedno pomanjkljivo nagrajevanje po učinku

Minuli ponedeljek je bila v Kopru pri Okrajnem sindikalnem svetu tiskovna konferenca, na kateri so predsednik Franc Klobučar in referent za ekonomska vprašanja pri OSS Marijan Hodžar ter tajnika občinskih sindikalnih svetov v Kopru in Izoli Vlado Pratnemer in Leon Pečar takole odgovorili na vprašanja novinarjev o dosedanjih izkušnjah dela sindikalnih organizacij:

Predsednik OSS Koper Franc Klobučar: Ko so občni zbori občinskih sindikalnih svetov obravnavali najaktualnejše družbeno-ekonomske in družbeno-politične naloge ter probleme, so kritično ocenili dosedanje delo za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi, se zavzeli za nadaljnjo krepitev socialističnih družbenih odnosov v kolektivih, kakor tudi za izboljšanje odnosov med podjetji in komuno ter odgovornih nalog, ki jih imajo sindikalne podružnice do delavskega samoupravljanja. Nadalje so letošnji občni zbori temeljito analizirali izvajanja gospodarskih nalog naših proizvodnih gospodarskih organizacij, proučili so stopnjo delovne storilnosti in potrebo po uveljavljanju stimulativnejših načinov nagrajevanja, kar daje osnovo za nadaljnje izboljšanje življenjske ravni delavcev. Ti občni zbori so tudi pokazali, da so občinski sindikalni sveti postali bolj gibčni pri obravnavanju raznih problemov.

Vprašanje: Sem in tja slišimo pripombe, da bi bilo prav, če bi člani občinskih sindikalnih svetov pogosteje obiskovali podjetja in seje občinskih zborov.

Franc Klobučar: Takšnih obiskov je res premalo. Menim pa, da so zelo važni, kajti le tako bo možno izpolniti vse naloge, ki jih imamo. V komunah je zelo veliko problemov, zato bi bilo prav, če bi občinski sindikalni sveti te probleme reševali v tesnejšem sodelovanju z občinskimi zbori in tudi z občinskimi zbori proizvajalcev. To je možno le z osebnim stikom na sejah občinskih forumov ter na zborih volivcev na terenu in v gospodarskih organizacijah. Zlasti bi se morali člani občinskih sindikalnih svetov prizadevati za uveljavitev kompleksnega načina nagrajevanja in s tem v zvezi tudi za izboljšanje organizacije dela v podjetju. Ne smemo pri tem pozabiti, da so tesno povezane težnje proizvajalca s težnjami skupnosti.

Vprašanje: Razne komisije so med drugim ugotovile, da je na primer pri gradnji stanovanjskih poslopij na Belvederu v Kopru, kjer je okrog 250 stanovanj, vgrajenih 24 različnih vrst vrat, 62 različnih vrst oken, 100 vrst raznih oprem itd. Tak način gradnje povzroča podražitev in nas zanima, če Zbor proizvajalcev obravnava take probleme oziroma kako Občinski sindikalni svet v Kopru reagira na te pojave.

Tajnik Občinskega sindikalnega sveta Koper Vlado Pratnemer: Pobude za reševanje takih problemov bi moral dajati občinski zbor proizvajalcev. Le-ta bi lahko izdelal konkretne predloge o možnostih osvojitve lastne industrije tipiziranih gradbenih elementov. Koprski občinski zbor proizvajalcev ni v tej smeri preveč aktiven, morda tudi zaradi tega, ker je njegov kadrovski sestav pomanjkljiv. V njem je namreč preveč uslužbencev in premalo neposrednih proizvajalcev. Dolžnost občinskega sindikalnega sveta bo vsekakor, da v pripravah za prihodnje volitve tudi o tem razmisli. Res pa je tudi, da je vpliv občinskega sindikalnega sveta na pristojne forume glede reševanja gospodarskih vprašanj zelo majhen. V tej zvezi pripominjam, naj bi tudi v naši občini ali morda še kje drugje, poskrbeli za zagotovitev tipiziranih gradbenih elementov pri že obstoječih podjetjih oziroma si zagotovili del njihove proizvodnje, če drugje ne, pa v bodočem tovrstnem podjetju, ki ga nameravajo osnovati v Postojni in bo izdelovalo tipizirane gradbene elemente, kakor so okna, vrata, ipd.

Vprašanje: Zakaj nekatera naša gradbena podjetja iščejo delo izven koprskega okraja?

Tajnik Občinskega sindikalnega sveta Izola Leon Pečar: Dosedanji način oddajanja in izvajanja gradbenih del je imel kampanjski značaj, vsled česar so podjetja imela težave s smotrno zaposlitvijo delovne sile. Zato je gradbeno podjetje Gradbenik v Izoli, če je hotelo obdržati svoj kader, moralo sprejeti dela izven koprskega okraja. Treba bo tudi pravočasno izdelati elaborate, kar je osnovna dolžnost investitorjev, da bo podjetje Gradbenik lahko pravilno razporedilo svojo delovno silo na našem območju ter tako preprečilo odpiranje novih delovišč izven okraja, ker v našem, v določenem trenutku ni dela. Prav bi bilo tudi, če bi imelo podjetje Gradbenik svoj lastni projektivni biro in če bi družbeno politične organzacije ter organi družbenega in delavskega samoupravljanja tesneje sodelovali.

Vprašanje: Eno izmed glavnih vprašanj, ki jih obravnavajo občinski sindikalni sveti je nagrajevanje po učinku. Na tem področju smo v zadnjem letu sicer precej napredovali, ponekod pa gre ta proces še prepočasi.

Referent za ekonomska vprašanja Marijan Hodžar: Nagrajevanje po učinku se v našem okraju še ne uveljavlja tako, kot si želimo in to kljub mnogim priporočilom in sklepom raznih konferenc in posvetovanj. Opaziti je malomaren odnos nekaterih vodstev podjetij do priprav kompleksnih načinov nagrajevanja mnogokje pa celo do uvedbe nagrajevanja po individualnem učinku. Razlog je v pasivnosti subjektivnih sil do reševanja tega vprašanja, v pomanjkljivi organizaciji administrativnih in evidenčnih služb, slabi organizaciji dela itd. Ko smo pred kratkim pregledali 60 podjetij, smo ugotovili, da je v treh četrtinah nagrajen vodstveni, strokovni in administrativni kader s stalnimi, dokaj visokimi mesečnimi prejemki. V vseh podjetjih so poslovni uspehi manjši, zlasti pa ni povsod želenega napredka v produktivnosti, ker ni neposredne ekonomske stimulacije. Zato bo osnovna naloga občinskih sindikalnih svetov mobilizirati preko sindikalnih podružnic delovne kolektive, da zahtevajo od samoupravnih organov in vodstev podjetij poglobljeno in bolj dosledno delo pri izpolnjevanju sistemov nagrajevanja. Občinski sindikalni sveti pa bi morali spremljati uresničevanje teh teženj in ugotavljati vzroke negativnih odnosov do njihove izvedbe. In končno: potrebno bo zaostriti odgovornost za uvajanje nagrajevanja po učinku tako po službeni poti kot v politični smeri.

Predsednik OSS Koper Franc Klobučar: Širok program dela občinskih sindikalnih svetov zahteva, da člani občinskih sindikalnih forumov še bolj aktivno delujejo kot celota. Člani plenuma morajo vzdrževati tesnejše stike z delovnimi kolektivi in njihova pomoč sindikalnim podružnicam naj bo v pojasnjevanju problemov s stališča širšega obzorja in prakse. Potrebni bodo razgovori o družbeno-političnih vprašanjih in sindikalne podružnice naj utrjujejo svojo samostojnost v odločanju ter uveljavljanju stališč sindikalnih organizacij, ki vsklajujejo težnje posameznikov s težnjami skupnosti.

AKTUALNA TEMA

Napravimo red v prodaji sadja in zelenjave!

Večje potrebe kot ponudbe so povzročile v prvih povojnih letih, da so trgovci in potrošniki odkupovali od kmetov sadje in grozdje, ne da bi pri tem zahtevali, da je kvalitetno in zrelo. To je povzročilo nelepo špekulacijo. Kmetje so trgali še nezrelo sadje in grozdje samo zato, da so ga prodali po višji ceni in dobili prej denar. Naš sadni in grozdni trg je bil dolga leta tak, da se nismo pritoževali samo domačini, marveč tudi turisti. Zlasti ti niso mogli razumeti, da ne dobe sredi rodovitne pokrajine tistega, kar morejo dobiti tudi v deželah, kjer ni sadje in grozdje najboljših sort.

Na to so mnogi potrošniki že davno opozarjali, a skoraj brez uspeha. Za intervencijo tudi ni bilo prave pravne podlage, katero pa zdaj imamo v natančnih predpisih, ki določajo, da mora biti sadje in grozdje za prodajo zrelo, zdravo in sortirano.

Naša družbena gospodarska in zadružna posestva so pričela zlasti letos te predpise v precejšnji meri upoštevati. Na trg so dala zrelo, kvalitetno in sortirano sadje, zlasti češnje in breskve, pa tudi večinoma hruške in ostalo. Mnogo manj so na mar predpisi nekaterim trgovinam s sadjem in zelenjavo, ki dobivajo blago neposredno od kmetov. Še vedno moremo opaziti v teh trgovinah sadje, ki bi potrebovalo še vsaj teden dni ali celo več, da bi dozorelo za prodajo in konzum. Prav malo pa je to mar prodajalcem na tržnici.

Vso kritiko zasluži zdaj zlasti grozdje, pa naj ga dobavlja kateri koli sektor. Skoraj brez izjeme je nezrelo in tako kislo, da ga more použiti le tisti, ki je pripravljen pri tem stiskati usta. Vmes moremo dobiti celo še čisto trdo, ki sploh ni užitno. To je grda špekulacija na račun potrošnika in njegovega žepa. Zato bi bilo pač nujno potrebno, da bi posegla vmes tržna inšpekcija in na podlagi zakonitih predpisov sproti zaplenila vse še nezrelo, a drago grozdje in sadje. Posebno kmečke špekulante, ki so skoraj nepoboljšljivi, bi morali končno poučiti, da so časi, ko je bilo vse odvisno od njihove milosti, enkrat za vselej minili.

Prav tako ni prav, da postavljajo trgovine v izložbe lepo, posebno izbrano sadje in grozdje, da privabijo, odnosno preslepijo kupce. V izložbe naj postavijo tako sadje in grozdje, kakršno nudijo v lokalu, odnosno narobe — prodajajo naj tako, kakršno kažejo v oknu. Da to dosežemo, bo nemara potrebno javno poimensko navesti take prodajalne in prodajalce. R

Novice s Tržaškega

Gospodarske, sindikalne in politične organizacije v Trstu so vložile vrsto protestov proti nameravani ukinitvi projektivnega biroja pri Združenih jadranskih ladjedelnicah v Tržiču (CRDA). V protestnih pismih namreč ugotavljajo, da pomeni ta sklep nadaljevanje večletne politike postopne redukcije tržaških državnih industrijskih obratov in protestirajo, ker ni v nobenem gospodarskem načrtu predvidena modernizacija ladjedelnic in podjetja ILVA.

* * *

Med 13. in 15. avgustom je bil na Opčinah drugi kmečki tabor z razstavo kmetijskih strojev, pridelkov in s podelitvijo nagrad najboljšim kmetovalcem, ki so razstavljali. Zlate kolajne so dobili pokojni Karel Čok iz Lonjera, Josip Scheriani iz Campor, Josip Sancin iz Doline ter Mariuccia Prodan iz Kolonkovca.

* * *

Predsednik Združenja tržaških industrijcev dr. Doria je v Rimu govoril o vprašanjih gospodarskega razvoja na Tržaškem. Med drugim je dejal, da se tržaško gospodarstvo počasneje razvija kot se gospodarstvo drugih italijanskih pokrajin. Razlog zato je zmanjšanje zaledja, ki ga ima danes Trst, kakor tudi desetletni neurejeni mednarodni položaj po drugi svetovni vojni. Dr. Doria je omenil, da je v Trstu zelo veliko brezposelnih in da bo potrebno pospešiti industrializacijo mesta, ki je trenutno v gospodarsko nezavidljivem položaju.

Vrnekaj vrstah

BRAZAVILLE. V ponedeljek je bila uradno razglašena republika Kon bivše ozemlje Francoske Ekvatorialne Afrike, za neodvisno deželo. Predsednik republike in premier je Filbert Julu. Kongo je poleg Čada, Gabona in Srednjeafriške republike že četrta dežela Francoske Ekvatorialne Afrike, ki je postala neodvisna.

ATENE. 16. avgusta je bil tudi otok Ciper proglašen za neodvisno republiko Ciper. Otok je bil zaradi strateškega pomena predmet večnih trenj med Grčijo, Turčijo in Veliko Britanijo, ki ima tu svoja vojaška oporišča. Ciper meri 9.250 kvadratnih metrov in ima okoli pol milijona prebivalcev (400.000 Grkov in 100.000 Turkov). Za predsednika republike je bil izvoljen nadškof Makarios, podpredsednik pa je dr. Kučuka.

KOLOMBO. Te dni je predsednica cejlonske vlade Širimavo Bandaranaika sprejela jugoslovanskega veleposlanika v Kolombu Anta Rukavino. Govorila sta o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

PARIZ. Na političnem zemljevidu Afrike se je pojavila nova neodvsina država — Centralna afriška republika, ki je bila doslej v sestavi Francoske ekvatorialne Afrike. Republika meri okoli 626.000 kvadratnih kilometrov in ima 1,1 milijona prebivalcev, ki so pretežno kmetovalci. Je članica afriške skupnosti, njen predsednik je David Dack.

Ob nesreči v Yxpili

Vzorna skrb Splošne plovbe za člane svojega delovnega kolektiva in njihove svojce

Ladja »Pohorje« piranske Splošne plovbe je bila te dni v pristanišču Yxpila na Finskem, kjer je nakladala tovor. Ta čas je posadka izrabila, da je ladjo pošteno očistila in tudi prebarvala. Pri tem se je pripetila huda nesreča. Pri barvanju zunanjih ladijskih sten je kljub običajnemu zavarovanju padel v morje 19-letni palubni boy Celestin Zohyl iz Portoroža in na mestu utonil. Čeprav je bila pomoč takoj na mestu, so truplo ponesrečenca potegnili iz morja šele potapljači. Kaže, da je mladega mornarja obšla slabost in se je zato takoj potopil.

Podjetje Splošna plovba — kot to dela vedno v takih primerih — je poskrbelo, da je bil ponesrečeni Zohyl v Helsinkih upepeljen, žaro s pepelom pa so z letalom prepeljali v Ljubljano in nato v Piran, kjer je bil včeraj pogreb ob udeležbi svojcev in številnih članov kolektiva Splošne plovbe.

Z novimi odkupnimi cenami več mleka

Odkupno področje obrata sežanske Zadružne poslovne zveze Mlekarna Sežana obsega razen vasi Vrabče in Veliko Polje vso sežansko občino, nadalje občino Hrpelje razen Podgrada, Hrušice in Pregarij, kjer odkupuje Mlekarna Ilirska Bistrica, in Vojščico, Temnico, Kostanjevico ter Lipo v goriškem okraju. Na tem odkupnem področju je bilo odkupljenega l. 1953 okrog 2,361.300 litrov mleka, leta 1956 že 5,013.176 litrov, lani 3,290.769 litrov in v letošnjem I. polletju 1,509.325 litrov mleka.

Ti podatki povedo, da je odkup mleka letos za 40 % manjši, kot je bil leta 1956, to pa predvsem zaradi spremembe odkupnih cen mleka, ki je povzročilo, da so kmetje namenili mleko namenjeno široki potrošnji vzreji prašičev in plemenskih krav, ki so jih potem drago prodajali v druga področja, ter juncev in volov, saj so od njih več iztržili, kot od mleka. Uredba o prepovedi klanja telet je močno vplivala na povečanje živinoreje, vendar je prizadela mlekarne, saj je bil odkup mleka že v l. 1959 (3,290.769 litrov) nizek.

Sredi julija letos je bilo posvetovanje predstavnikov mlekarn Sežana, Ilirska Bistrica in Podnanos o zvišanju odkupne cene mleka v zvezi s sprostitvijo njegovih odkupnih in prodajnih cen.

Takrat je bilo sklenjeno, naj bi od 1. avgusta letos sporazumno z občinskimi ljudskimi odbori uveljavili nove odkupne cene, in sicer: za mleko s tolščo 2,5 odstotka 20 dinarjev (doslej 19,50), za mleko s tolščo 3 odstotka 25 dinarjev (doslej 22 din), 3,1 odstotek 26 din (22,50 din), 3,2 odstotka 26,50 din (23 din), 3,5 odstotka 28,90 din (24,50 din), 4 odstotke 32,90 (27 din), 4.5 odstotka 36,90 din (29,50 din) in 4,8 odstotka 38 din (30 din).

Za vsako desetinko tolšče od 3,2 odstotka navzgor pa se poviša odkupna cena za 0,80 din, izpod 3,1 odstotka tolšče pa se za vsako desetinko zniža za 1 dinar pri litru. To je odkupna cena za proizvajalca in mlekarne plačajo k tej ceni še odkupno provizijo kmetijskim zadrugam.

Mlekarna Sežana je za mleko s tolščo 3,6 odstotka leta 1952 plačala 12 dinarjev liter, 1954 17,50 din, do leta 1957 22 din, 1959 25 din in letos že 29,70 din. Vse pa kaže, da je sedanja odkupna cena primerna in da bo odkup mleka hitreje naraščal, kot je v zadnjih štirih letih padal.

K. J.

SEDEM MILIJONOV DINARJEV PROMETA

Samopostrežna trgovina podjetja Jadranka v Izoli je v prvih dveh mesecih svojega poslovanja dosegla 7 milijonov dinarjev prometa, to je skoraj za 1,5 milijonov dinarjev več kot po navadi iztržijo v drugih živilskih trgovinah, kjer strežejo prodajalci.

USPELA TOMBOLA ZVVI V KOPRU

Sreča z bobnom

V nedeljo se je zbralo več kot 4.000 ljudi na Titovem trgu v Kopru, ki so nestrpno gledali 7-letno Miro Kocjančič, ki je vlekla iz žrebnega bobna številke. Bila je velika javna tombola osnovne organizacije ZVVI Koper, ki je razdelila nad 240 manjših in 5 glavnih tombolskih dobitkov: televizijski sprejemnik, moped Colibri, hladilnik, radijski sprejemnik in sesalec za prah.

Najsrečnejši je bil Aleksander Krivic, uslužbenec Tomosa, ki je zadel televizijski sprejemnik. Očitno ganjen je stopil pred komisijo, saj je imel v mislih svojo ženo, 100-odstotnega vojaškega vojnega invalida, ki je trenutno v zdravilišču Ankaran in še nekaj minut pred začetkom tombole želela svojemu možu vso srečo v igri.

Drugi dobitek je zadel 14-letni Nevio Kuret iz Valdoltre. Sicer je skušal biti ob novici, da je zadel moped, hladnokrven, vendar ni mogel prikriti veselja, pa tudi kanca žalosti, ker bo moral še dve leti čakati, da se bo smel z njim popeljati iz Valdoltre v Koper.

Hladilnik je zadela 13-letna Elena Vinkoleta iz Sermina, radijski sprejemnik presrečna dijakinja Vilma Morgan, sesalec za prah pa gospodinja Rozi Bauman iz Kopra.

Brigada mladih učiteljev

V Lipovici gradi cesto Bratstva in enotnosti na pobudo Glavnega štaba MDB in republiške Zveze za tehnično izobraževanje posebna brigada, ki jo sestavljajo maturanti učiteljišč iz vse Slovenije. Ta brigada bo delala ves avgust in njena osnovna naloga je, da razen gradnje ceste prireja tečaje za svoje brigadirje, ki naj se seznanijo z načini sodobnega tehničnega poučevanja na osnovnih šolah. Bodoči učitelji obiskujejo v prostem času splošni in posebni tečaj v krožkih, kot so avtomoto krožek, vodno in letalsko modelarstvo ter radio, kino in foto krožek. Ob zaključku teh tečajev bodo brigadirji dobili tudi diplome za amaterje posameznih tehničnih strok.

Brigadirji II. Slovenske učiteljske MDB »Stane Žagar« pa imajo tudi dovolj časa za ideološko-politično, kulturnoprosvetno in športno dejavnost. Tako se kulturnoprosvetna skupina pod vodstvom Izidorja Hvalice nadvse vestno pripravlja na II. festival mladinskih delovnih brigad, ki bo 25. avgusta v Leskovcu.

Edi.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradaškja. Izhaja vsak petek. Izdaja ČZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in klišeji tiskarna ČZP »Primorski tisk«

Prvi meseci kmetijskega kombinata Koper

Pred nedavnim smo že poročali, kako so kmetijske organizacije koprskega okraja izpolnile letošnje finančno-proizvodne načrte za prvih šest mesecev. Številke o proizvodnji, obnovi in zadružnem sodelovanju niso za prvo polletje preveč rožnate. Razveseljive uspehe pa smo dosegli v živinoreji z ureditvijo živinorejskih obratov tako pri zadrugah, kakor tudi pri obeh kmetijskih kombinatih. Samo v zadružnih živinorejskih farmah imamo danes nad 1.500 glav goveje živine, predvsem telet v pitanju, znatno pa se je stalež živine povečal tudi na obeh kombinatih.

V čem so glavni vzroki, da kmetijske organizacije niso mogle izpolniti v prvih šestih mesecih svojih proizvodnih nalog? Vzrokov je nedvomno več, med glavne pa lahko uvrstimo naslednje: izredne neugodne vremenske razmere, nagla sprememba strukture v lastništvu zemlje, pomanjkanje delovne sile zlasti na zadružnih ekonomijah, še vedno pomanjkljiva in neustrezna mehanizacija, težave z najemanjem posojil za obnovo in končno skromne izkušnje naših zadrug kot organizatorjev proizvodnje.

Ko smo pred kratkim potovali po naših vaseh in se o izpolnitvi polletnih načrtov pogovarjali z upravniki zadrug, so nam zatrjevali, da bodo proizvodni rezultati drugega polletja precej ugodnejši in da bo moč v znatni meri nadoknaditi izpad, ki je nastal zaradi suše in še prej zaradi dolgotrajnega zimskega deževja v pridelovanju zgodnjih kultur. Ker postaja kmetijski kombinat Koper, s svojimi 10 obrati in 1.400 hektari zemlje glavni proizvajalec tržnih viškov v okraju, bo prav, če si nekoliko podrobneje ogledamo, kako so člani tega kolektiva uresničili svoj polletni finančno-proizvodni plan. Prepustimo, naj nam o tem pripoveduje direktor kombinata ing. Frančeк Pajenk:

»Z deli v kmetijstvu smo imeli letos velike težave: dolgotrajno zimsko deževje nam je onemogočalo obnovitvena dela ter pripravo zemlje za pravočasno setev in saditev raznih kultur. Kasneje, ko smo ob velikih naporih vseh članov našega kolektiva ter ob hvalevredni pomoči naše šolske mladine in prostovoljnih skupin raznih gospodarskih organizacij in ustanov uspeli v veliki meri nadoknaditi zamujeno, je nastopila pomladanska suša. Kljub vsem objektivnim in drugim težavam, pa lahko rečem, da smo posejali in zasadili vse površine, ki smo jih imeli v proizvodnem načrtu. Pri tem smo se morali v veliki meri poslužiti namakalnih naprav. Nismo pa mogli, razumljivo, doseči predvidenih hektarskih donosov na enoto površine, donosov, ki so bili v prvih 6 mesecih za približno 20 odstotkov nižji od planiranih. Vse pa kaže, da bo v drugem polletju proizvodnja večja.«

Kako je pa z realizacijo finančnega plana v prvih 6 mesecih?

»Finančni plan smo dosegli. Seveda je treba to pripisati znatno višjim odkupnim cenam kmetijskih pridelkov od planiranih. Povpraševanje je bilo namreč veliko in vse pridelke smo zelo ugodno vnovčili. Menda pa ni treba še posebej omenjati, da bi bil tudi naš finančni plan ob obilnejši planirani proizvodnji še dokaj ugodnejši.«

Kaj pa živinoreja? Znano nam je, da ste si letos zastavili zelo velike naloge prav v živinoreji...

»Tu nam vremenske razmere niso mogle do živega. Polletni plan smo uresničili in ga deloma celo presegli. Do konca leta naj bi imeli v svojih hlevih 1.000 glav goveje živine, zdaj pa jih imamo že okrog 750 in bomo plan do konca leta prav gotovo uresničili. Zgradili smo hlev za 300 glav živine, zdaj gradimo še drugega s takšno zmogljivostjo, pa tudi silos. S setvijo silažne koruze na velikih površinah v bonifiki in z drugo krmo bomo imeli zadostno krmno osnovo za tolikšno število živine.«

Dalje smo želeli vedeti, kako so izpolnili polletni načrt v v vrtnarstvu, po katerem naj bi zasejali z vrtninami približno 150 hektarov.

»Tudi to svojo osnovno nalogo smo, kljub vsem težavam, izpolnili. Največ površin z vrtninami imamo ob Rižani, v neposredni bližini novega hruškovega nasada pod Serminom. Pri tem naj še omenim, da bomo prihodnje leto povečali površine, na katerih bomo gojili razne vrtnine, celo za trikrat. Ker bomo imeli precej živine, bomo imeli tudi dovolj dobrega hlevskega gnoja za intenzivno vrtnarstvo.«

Kako je pa s sadjarstvom in vinogradništvom, ki sta prav tako zelo važni panogi na mnogih vaših obratih?

»Obnova se je odvijala v glavnem normalno. Pod Serminom smo uredili 14 hektarski hruškov nasad, ki lepo uspeva. Če ne bi imeli namakalnih naprav, bi nam prav gotovo propadle vse sadike, ker smo začeli z zasajevanjem precej pozno. Prej zaradi dežja nismo mogli začeti obnove. Tu se moram zahvaliti tudi drugim kmetijskim organizacijam v naši republiki, ki so nam pomagale z mehanizacijo in ljudmi. S pridelkom sadja smo bili letos zelo zadovoljni. Breskovi nasadi na Debelem rtiču so nam dali letos rekordne donose. Tudi vinogradi so dokaj dobro založeni, razen v nižjih legah na črnikalskem obratu, kjer jih je deloma prizadejala slana. Naš glavni cilj v sadjarstvu in vinogradništvu je, da najprej dokončno uredimo že obnovljene nasade ter jih usposobimo za predvideno proizvodnjo, nakar bomo lahko nadaljevali z obsežnejšo obnovo.«

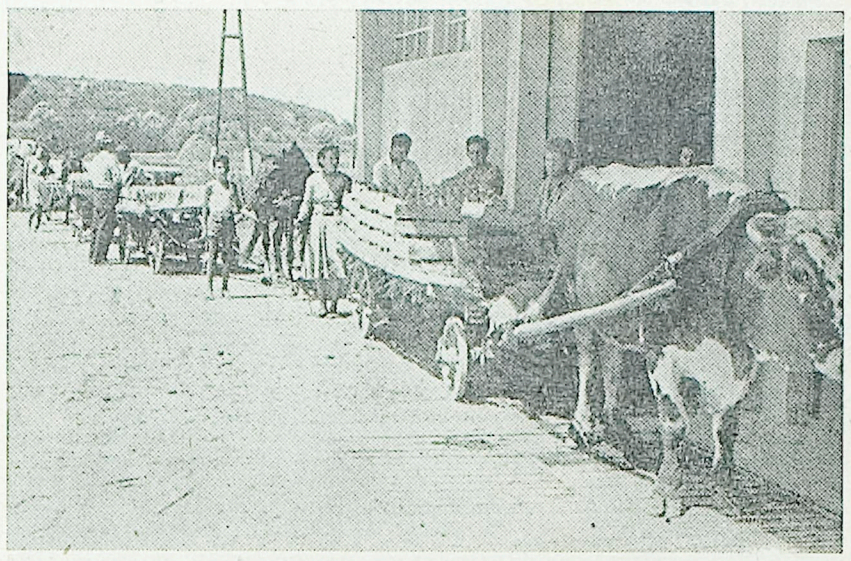

Kmetijska zadruga Koper in okolica vsakodnevno odkupuje na svoji postaji na Bonifiki tone in tone kmetijskih pridelkov in sadja

Povečana skrb za kmetijskega delavca

Stanovanjska stiska je bila in je še vedno povsod precej občutna v mestih in naglo se razvijajočih industrijskih središčih. Največje težave s stanovanji pa so prav gotovo na naših kmetijskih posestvih. Okoli novih tovarn so v povojnih letih zrasla tudi velika stanovanjska naselja. V mestih in industrijskih središčih vlagamo čedalje večja sredstva za stanovanje, da bi delovnim ljudem zagotovili dostojna bivališča. V ta namen daje družba vsako leto težke milijarde, velika sredstva pa prispevajo tudi delovni kolektivi tovarn, podjetij in ustanov. Zelo malo pa smo po vojni napravili, da bi izboljšali stanovanjske razmere naših kmetijskih delavcev.

Letos pa je prišlo tudi na naših posestvih, vsaj pri nekaterih, do preobrata tudi v skrbi za kmetijska delavca. Biti moramo pravični: posestva sama nimajo sredstev za gradnjo stanovanj, ker jih sama doslej niso mogla ustvariti. Pri vseh elaboratih in načrtih za posojila pa so upoštevala le obnovo. Ker je postajalo stanje čedalje bolj nevzdržno, jim je pomagala skupnost. Sekretar kmetijskega kombinata Koper Janez Sever nam je o stanovanjskem problemu njihovih obratov povedal med drugim:

»V zadnjih letih smo vložili velika sredstva za nove nasade, za melioracije, v zadnjem času pa tudi za povečanje staleža živine, zelo malo pa smo napravili za kmetijskega delavca. Res je sicer, da imamo dokaj močno mehanizacijo, vendar pa potrebujemo tudi veliko število delavcev. Na 10 obratih kombinata imamo zdaj 750 stalnih kmetijskih delavcev, in skoraj polovica jih živi v slabih stanovanjskih prostorih, če jih lahko sploh tako imenujemo. Zlasti kritično stanje je na obratih na Bonifiki in Debelem rtiču.«

Kaj pa ste letos napravili, da bi preskrbeli delavcem primerna stanovanja?

»Letos smo se resno lotili reševanja tega težkega problema. Zavedamo se namreč, da v takšnih stanovanjskih razmerah delavec ne more delati tako, kakor bi bilo najbolje tako zanj kot tudi za celotni kolektiv. Zato smo pred kratkim začeli nabavljati montažne stanovanjske hišice, ki jih bomo postavljali v naših obratih. Nabavljamo dva tipa stanovanjskih hišic: družinska in samska. Naročili smo jih v lesnem podjetju »Jelovica« v Škofji Loki. To so kvalitetne montažne hiše; dovolj zračne, z lepimi sobami, prho in drugimi pritiklinami. Od 750 delavcev jih živi v kolikor toliko primernih stanovanjih zdaj le okrog 400, za vse druge pa bomo postavili montažne hiše. Računamo, da bomo stanovanjski problem v glavnem rešili do konca leta.«

Tovariša Severja smo še vprašali, odkod sredstva za tolikšno število stanovanj.

»Sredstva za nabavo teh montažnih hišic« — nam je dejal — »smo dobili iz republiškega sklada za stanovanjsko izgradnjo ob soudeležbi okrajnega in občinskih stanovanjskih skladov.«

Tudi pri postojnskem živinorejskem kombinatu so začeli letos graditi na obratu Hrašče osemstanovanjski blok, v katerega se

(Nadaljevanje na 6. strani)

Nad okrajnim povprečjem

(Nadaljevanje s 1. strani)

svojih obveznosti v rednem roku, kar v veliki meri zavira njihov nemoten gospodarski razvoj. Prav bi bilo, če bi podjetja izdelala podrobne analize o problematiki obratnih sredstev v sodelovanju z bančnimi ustanovami, s katerimi poslujejo, pred tem pa bi poiskali lastne vire za rešitev teh problemov.

Najbolj neprijetna ugotovitev v koprski občini pa je, da podjetja še zanemarjajo nagrajevanje po učinku. Tako je bilo letos od vseh opravljenih efektivnih delovnih ur le 31 odstotkov plačanih po učinku (v industriji celo samo 24,7 odstotka). Zelo visoke izgube ima koprska občina tudi zaradi velikega števila bolezni, ki dosegajo v industriji celo 5,6 %.

Po poročilu podpredsednika Občinskega ljudskega odbora Koper Marka Rainerja, ki je obravnaval tudi investicijsko politiko in delo organov družbenega in delavskega samoupravljanja, nadalje odnose podjetij do komun in druge gospodarske probleme, je bila razprava, na osnovi katere so bila sprejeta priporočila gospodarskim organizacijam za izboljšanje dela v drugem polletju. Ti sklepi predvsem opozarjajo na večjo pozornost pri naložbah novih investicij, zaostritev nagrajevanja po učinku in uspešnejše strokovno izobraževanje delavcev.

Na kratko

USPEH TOVARNE »MARASKA« V ZADRU

Proizvodnja likerjev je v Zadru ena najstarejših gospodarskih dejavnosti, saj sega tja v sedemnajsto stoletje. Osnovna surovina tovarne »Maraske« je višnja s posebno aromo, znana pod imenom maraska. Da bi imeli dovolj surovin, so morali razširiti plantaže višnjevih nasadov, kjati že v prvem polletju so dosegli 93 % planiranega letošnjega bruto produkta. Tako bo torej plan do konca leta visoko presežen. Proizvodi »Maraske« so si pridobili ime na domačih in tujih tržiščih.

ELEKTRIČNI RUDNIK ŽELEZARNE SISAK

Te dni so dogradili daljnovod visoke napetosti do Bukovice, kjer je železarna Sisak odprla svoj rudnik. Tako bo imel rudnik razne električne instalacije, s čimer bodo povečali izkop rude, razen tega pa bodo preko tega daljnovoda elektrificirali tudi nekatere okoliške vasi.

SUŠA PRIZADELA VINOGRADE NA HVARU

Na Hvaru pričakujejo letos pridelek dobrega grozdja, ki naj bi dalo okrog 650 vagonov vina. To pa je precej manj kot lansko leto, ko je bilo pridelka toliko, da so vino morali spravljati celo v cisterne, ki jih imajo za deževnico, ker jim je zmanjkalo posod. Letos je vinograde delno prizadela suša, vendar upajo, da bodo vino dobro prodali kot minulo leto. Suša je prizadela zlasti vinograde v višjih legah, najboljši pridelek pa so dali vinogradi okrog Starega grada in Jelse.

NAŠ TEDENSKI GOSPODARSKI KOMENTAR

Nekaj o življenjskih stroških

Že v mesecu januarju letos je bil zabeležen dvig življenjskih stroškov in to za 6,5 % v primerjavi z decembrom lani. Ta dvig je bil v skladu z dvigom najemnin in je bil na drugi strani delno pokrit z zvišanjem prejemkov. Vendar to povišanje ni bilo v celoti pokrito z omenjenim zvišanjem prejemkov, zlasti še ne, ker se je istočasno dvignila tudi cena električne energije za potrebe gospodinjstev in to za 76 % v primerjavi s prejšnjimi cenami.

Od januarja letos dalje opažamo tja do konca aprila nadaljnje naraščanje cen in s tem življenjskih stroškov tako, da so bili ti stroški ob koncu julija letos za 9 % višji kot lani v istem času. Na ta dvig življenjskih stroškov je razen dviga najemnin in cene elektriki ob začetku leta, kasneje najbolj vplival dvig cen nekaterim živilam, zlasti kmetijske proizvodnje. Po podatkih Zveznega statističnega zavoda je danes stanje tako, da so ob koncu julija bili življenjski stroški štiričlanske družine za 10 % višji kot ob istem času lani.

Tak dvig življenjskih stroškov, na katerega so vplivale zlasti višje cene mesa, sadja in zelenjave, mleka, jajc in nekaterih storitev, ima seveda svoje posledice, ki so zlasti opazne na preusmeritvi potrošnje. Tako se je ta preusmeritev najbolj odrazila pri padanju potrošnje elektrike v gospodinjstvih, na katere dvig ne more vplivati še tako prepričevanje, da je elektrika kljub podražitvi še najcenejše gorivo. Tudi sicer se kažejo spremembe v strukturi potrošnje prebivalstva, obenem pa vprašanje vskladitve prejemkov, ki sicer naraščajo posebno z vedno širšim in vsestranskim uvajanjem sistema nagrajevanja po storilnosti. Vendar zaostaja porast prejemkov za dvigom življenjskih stroškov. Pozitivno je le, da cene osnovnim živilom ostajajo na istem nivoju, kar velja zlasti za žita in izdelke iz žit, sladkor, maščobe, pri katerih je opažati zlasti pri svinjski masti celo popuščanje v cenah in drugo. V tej zvezi naj omenimo, da je zvišanje cen v Sloveniji višje kot v ostalih republikah, kar velja zlasti za hrano. Opažati pa je postopno višanje cen tudi industrijskega blaga, zlasti tekstila, lesnih izdelkov in podobno.

Tako stanje in razvoj seveda ne more ostati brez potrebnih ukrepov s strani pristojnih organov, ki pa se drže strogo gospodarskih okvirov. Z vedno večjim posegom na tržišče naj bi postopno dosegli stabilizacijo cen in njihovo ekonomsko upravičenost, to je doseči je treba ekonomske cene tudi pri tistem blagu, kjer to do danes še ni bilo doseženo. Ker je trenutno težišče vprašanja na cenah živil, naj bi se to doseglo s pravilno organizacijo trga in s posegom socialističnih gospodarstev na tržišču. Zato danes skrbno analiziramo velike razlike v cenah kmetijskih pridelkov na raznih področjih države in krajih ter možnosti izenačenja in znižanje teh cen na realnem nivoju.

-dt-

76 ŠTIPENDISTOV

Komisija za štipendije pri Okrajnem ljudskem odboru v Kopru je te dni dodelila 25 štipendij za študij na visokih šolah, 35 štipendij za študente višjih in srednjih šol ter 16 štipendij za dijake na dvojezičnem oddelku Učiteljišča v Kopru.

20 TON BRESKEV

Kmetijska zadruga Pobegi-Čežari je na svoji vzorno urejeni ekonomiji pridelala več kot 20 ton zgodnjih breskev, ki jih je tudi zelo dobro vnovčila na domačem tržišču.

TEDENSKA GLOSA

DIVJI ZAPAD V KOPRU

Proti »savani« na Prešernovem trgu prodirata dve indijanski koloni. Plemeni Siuxov in Komančev sta izkopali bojne sekire. Odpravljata se na bojni pohod. Mlada telesa se previdno plazijo, roke krčevito oklepajo bojno orožje (kamenje, palice, frače in druge morilske priprave). V zraku zaori bojni krik.

In kar je še huje, po zraku zažvižga tudi kamenje. Komanči in Apači so se spopijeli. Kar mimogrede se je razpočila napisna tabla »Salon Mary«, razbiti delci pa so žvenketajoč popadali po tleh. Takoj za tem je neki kamen »pomotoma« zašel v okno osebnega avtomobila in ga razbil (namreč »samo« okno in ne ves avtomobil...). Razbesneli predstavniki obeh plemen sta nato s huronskim vpitjem pobegnili s krvavega prizorišča, ker je »mimogrede« počilo tudi neko izložbeno okno...

Medtem se pojavi izza vogala bledoličnik, mestni šerif (njegov uradni naziv je mestni redar). V popoldanskem počitku ga je zmotilo huronsko vpitje nadebudne mladine. Oprezno je pokukal izza vogala in ugotovil (z olajšanjem): »Pa sem jih le pregnal, rdeče pse!« si moško zategnil hlačni pas in spet odšel na mirnejša področja.

Indijanci so med tem že pokadili pipo miru in obe plemeni sta z združenimi močmi nasuli v vodjak na Prešernovem trgu zvrhano mero kamenja.

***

To je kratek scenarij domačega filma »Divji zahod na Prešernovem trgu«. Čas dogajanja: katerikoli dan; kraj dogajanja: Koper. Epilog, v katerem oškodovanci iščejo odškodnino pri starših »indijancev«, še snemajo. Čuvarji reda so tudi v epilogu vzvišeno neprizadeti.

Ali ste o tem že poučeni?

Banke, pri katerih imajo hišni sveti ali lastniki družinskih stanovanjskih poslopij, vložena sredstva teh zgradb, lahko odobravajo hišnim svetom stanovanjskih zgradb, ki so pod družbenim upravljanjem, in lastnikom stanovanjskih zgradb oziroma stanovanj v državljanski lastnini, ki del najemnine polagajo na poseben račun pri banki, posojila za popravila in prezidave stanovanjskih zgradb. Za ta posojila služijo sredstva do višine 60 %, ki so vložena na skladih za upravljanje stanovanjskih zgradb, dalje na skladih za popravila le-teh in na skladih družinskih zgradb v državljanski lastnini.

Poseben predpis v tej zadevi določa, da lahko znaša posojilo za navedene namene toliko kolikor znaša najemnina v času za katerega se daje posojilo, prav tako dobe zasebniki lahko 100 % od dela najemnine, ki ga morajo plačevati na poseben račun pri banki. Vendar najdaljši rok za povračilo kredita ne sme presegati petih let oz. 60 mesecev. Obrestno mero določa upravni odbor banke, ki razen tega zaračunava 1 % za stroške in provizijo in to od zneska odobrenega posojila. Prosilci morajo predložiti banki kot priloge k prošnji prepis sklepa hišnega sveta o namenu in višini posojila, predračun del, ki ga izdela strokovnjak in zavarovalno polico, zasebniki pa še izvleček iz zemljiške knjige ter na vpogled odločbo o najemnini.

Z oslovskih tekem minulo nedeljo v Luciji pri Portorožu

Za čimveč jesenske in zimske zelenjave

Kmetijske proizvodne organizacije obmorskega pasu bodo letos pridelovale jesensko in zimsko zelenjavo na precej večjih površinah kakor prejšnja leta. Kmetijski kombinat Koper ter zadruge Bertoki, Lucija, Izola, Koper in okolica ter Pobegi-Čezarji so se v ta namen dogovorile z zastopniki Izvozno - uvoznega podjetja »Fructus« v Kopru za večje količine ohrovta, cvetače, korenja, špinače in druge zelenjave. Razen tega pa imajo omenjene kmetijske organizacije že sklenjene pogodbe tudi s številnimi preskrbovalnimi podjetji za znatne količine pozne zelenjave.

Podjetje »Fructus« se je dogovorilo zlasti za odkup večjih količin ohrovta vrste herkules, ki ga bodo izvozili v Zahodno Nemčijo v zmrznjenem stanju. Seme tega ohrovta je kmetijskim organizacijam preskrbel »Fructus«, ki se je z njimi dogovoril tudi za precejšnje količine cvetače, špinače, navadnega ohrovta in korenja. Med drugim bo prevzel od 20 do 25 ton cvetače, okrog 10 ton špinače, navadnega ohrovta pa okrog 30 ton. Fructus bo jesensko in zimsko zelenjavo izvažal razen v Zahodno Nemčijo tudi v Trst.

Kmetijska zadruga v Bertokih, ki se na zemljiščih svoje ekonomije ukvarja že zdaj v večjem obsegu tudi z vrtnarstvom in ki lahko že danes pridela ob normalni letini skoraj polovico vseh tržnih viškov povrtnin, je, kakor nam je povedal njen upravnik Stanko Horvatič, z veseljem sprejela ponudbo »Fructusa« za pridelovanje jesenske in zimske zelenjave. Tako bodo samo ohrovt vrste herkules zasadili na nad 10 hektarih površine. S Fructusom so se dogovorili tudi za odkupne cene tega ohrovta, ki so za zadrugo dokaj ugodne. Razen tega pa so sklenili pogodbe za večje količine zelenjave, ki jo bodo pridelali v jeseni in pozimi, še s preskrbovalnimi podjetji »Sadjezelenjava« Ljubljana, »Riječanka«-Reka, »Poljoopskrba«-Opatija in z nekaterimi drugimi manjšimi preskrbovalnimi podjetji. Po dnevnih tržnih cenah bodo tem podjetjem oddali približno 30 vagonov cvetače, ohrovta in zelja.

»S tako obsežno gojitvijo jesenske in zimske zelenjave,« nam je dejal tovariš upravnik, »računamo, da bomo lahko v veliki meri krili izpad v pridelovanju zgodnjih vrtnin, predvsem zgodnjega graha in krompirja, do katerega je prišlo zaradi dolgotrajne pomladanske suše.«

VIII. TRADICIONALNA TURISTIČNA PRIREDITEV V PORTOROŽU

Tekmovanje vpreg in jezdecev na oslih

V soboto je bil nogometni stadion v Luciji pri Portorožu spet prizorišče tradicionalnih portoroških oslovskih dirk. Nad 4000 gledalcev, ki so v dolgih kolonah peš, z avti ali avtobusi prihajali že zgodaj popoldne kljub negotovemu vremenu v Lucijo, je navdušeno spremljalo tekmovanje 23 oslovskih vpreg in potem še 13 jezdecev na oslih. Kakor vsako leto je bila tudi letos tekma oslov najbolj fotografirana in filmana prireditev ob našem morju.

Turistično društvo Portorož, ki vsako leto organizira te tekme, je letos poskrbelo še za boljšo ureditev tekmovalne proge kakor pretekla leta. Obneslo se je tudi ozvočenje, ker je tudi oddaljenejšim gledalcem omogočilo, da so vedeli za štartne številke osličkov, imena njihovih vodnikov in podobno. Tekmovanje je poteklo lepo organizirano — izvzemši pričakovane, pa vselej nenadejane, se pravi nenadne trme tega ali onega oslička, ki je mnogokrat v zadnjem hipu, ko je skoraj že zmagal, trmasto rinil iz arene ali podobno. Smešnih prizorov je bilo toliko — od trme oslov in obupanih gest voznikov do metanja jezdecev s sedla in njihovih obupno-smešnih poskusov, da se ponovno vzpnejo in obdržijo na oslu.

Med vpregami je zmagal osel »Moro« z gospodarjem Liberom Juriševičem iz Portoroža, štartna številka 10; med jezdeci pa oslica »Mora« z jahačem Almom Delbellom iz Lucije, štartna štev. 23. Oba sta prejela razen lovorjevih vencev in denarne nagrade tudi vsak svoj prehodni pokal. Podeljene so bile tudi nagrade za najlepše okrašene vozove. Prvo nagrado je dobil Jože Sabadin iz Portoroža, ki je svoj voz okrasil najlepše z najrazličnejšim sadjem. Drugo nagrado je prejel Jurij Križman, prav tako iz Portoroža, tretjo nagrado pa sta si delila vozova UKD Piran in Karla Romanella iz Lucije. J. L.

Prometne nesreče

V soboto je na cesti Pivka—Ribnica zavozil z osebnim avtomobilom zaradi prevelike hitrosti Jože Lorbek iz Šoštanja v prepad. Njega, ženo in hčer so morali prepeljati zaradi hudih poškodb v bolnišnico.

V ponedeljek je prometna kronika zabeležila 4 nezgode. Pri Portorožu je zaradi neprevidne vzvratne vožnje trčil škropilni avtomobil, ki ga je upravljal Rudi Brajko, v osebni avto ter mu prizadejal okrog 40.000 din škode. Zaradi prehitre vožnje je na cesti med Ribnico in Pivko Radmila Marinkovič prevrnila osebni avtomobil v obcestni jarek, v bližini te nesreče pa je nek drugi avtomobilist pri srečavanju zavozil preveč na svojo desno stran in se prav tako prevrnil v jarek. V izolsko bolnišnico pa so pripeljali huje poškodovanega Giordana Del Balla in njegovega sopotnika, ki sta se pri Škofijah zaletela z motorjem v betonski obcestni zid.

BERITE IN ŠIRITE
»SLOVENSKI JADRAN«

V avgustu največ turistov

Trenutno se nahaja na področju piranske občine okrog 16.000 turistov, od tega veliko število inozemskih. V ilustracijo tega izredno živahnega prometa naj bo dejstvo, da v Piranu skoraj ni več prostega mesta za parkiranje osebnih avtomobilov. Celo veliki Tartinijev trg je več kot polovica zaseden z vozili; prost je pravzaprav samo še prehod za obračanje avtobusov. Razen lokalnih avtobusov pripelje vsak dan v Piran še nad 40 avtobusov iz oddaljenih krajev Slovenije. Referat za turizem pri ObLO Piran je organiziral 10. avgusta štetje kopalcev vzdolž vse obale piranske občine. Štetje je bilo opravljeno vzdolž vse obale ob istem času, namreč v času med 11.30 do 12.00 ure in je dalo presenetljiv rezultat: na obalah Strunjana, Pacuga, Fijese, Pirana, Bernardina, Portoroža in Seče se je v tem času sončilo ali kopalo skupno 12.421 oseb. J. L.

Iz Postojne

V ponedeljek zvečer je bilo v Postojni predavanje o sodobnem pranju, ki ga je priredila tovarna Saponija iz Osijeka. Predavateljica je prikazala pravilno uporabo pralnih sredstev pri pranju s pralnim strojem in brez njega ter sodoben način pranja s pralnimi detergenti.

Na koncu je še svetovala, kako se odpravijo razni madeži iz perila in kako se pere najlon perilo. Dvorana je bila polna in podobnih predavanj si Postojnčanke želijo še več.

Vilhar Mara

SPREHAJALČEVI ZAPISKI

NOVA GOSTINSKA USLUGA

Na sprehodu sreča človek vseh vrst ljudi in vsaka vrsta (species) ima svoje težave, vendar nas vse družijo križi z gostinskimi uslugami. Prej ali slej se jih dotakne vsak »razgovor ugodni naroda obmorskega« (prosto po Hektoroviću). Mnogi menijo, da so prigovori brez haska, češ, saj nič ne pomaga. Jok, brate! Tako le ni, zakaj zadnjič sem bil priča nasprotnega dokaza.

Pride v lokal družina turistov, naroči jedilni list in prične družinsko posvetovanje o vprašanju, kaj bi kdo rad za kosilo. Z družinskimi posvetovanju pa je enako kot z vsemi sodobnimi konferencami. Tako se je tudi to končalo podobno kakor ženevska razorožitvena konferenca. Vsak družinski član je želel kaj drugega: ta ribo, drugi zrezek, tretji pečenko itd.

Natakar je naročila nekaj časa poslušal, nato pa začutil tako globoko potrebo po zedinjevalni uslugi kakor glavni tajnik Organizacije razdruženih narodov Dag Hammarskjoeld v Kongu. Dejal je kratko in malo:

»Veste, nič ne bom poslušal vaših razedinjenih želj: prinesel bom vsem enako.«

Turisti so sicer čudno pogledali, saj pač niso doumeli velike zedinjevalne usluge tovariša natakarja, ker pa je po svoji dobronamerni izjavi izginil, so se vdali in pospravili tisto, kar jim je po »svoji uvidevnosti« serviral.

Ta usluga je bila— kot vsak razumen človek uvidi — velika in povsem nova pridobitev za naše gostinstvo in naj zato nihče več ne reče, da ne skrbimo za napredek naših gostinskih uslug. Uslugo pa je seveda treba plačati, še posebno če je tako nova in originalna, zato jo je natakar vštel v račun v obliki dodatnih odstotkov.

Turisti so kosilo in uslugo plačali, a brez razumevanja. Rekli so celo, da je tak način postrežbe diktatura, oni pa da so demokrati. Pa kaj si hočemo: nehvaležnost je plačilo vseh velikih iznajditeljev. *N. N.*

Kaj pravijo drugod ...

Primorske NOVICE

ZAKAJ SO V KOBARIDU PODRAŽILI MASLO

V Kobaridu se je maslo kar naenkrat podražilo za 40 dinarjev pri kilogramu. Gospodinje se zaradi tega ukrepa še vedno niso potolažile. Mislijo, da bi za tako podražitev bila vsekakor potrebna utemeljitev. Vsekakor lahko pričakujemo odgovor, zakaj je na primer v Tolminu zavojček s 25 dekagrami masla po 200 dinarjev, v Kobaridu pa po 210 dinarjev. Kobariška in tolminska mlekarna sta pod isto upravo.

GLAS GORENJSKE

UPRAVA GORENJSKEGA SEJMA JE PREGLEDALA USPEHE

Rekordni obisk. Velik maloprodajni promet. Za skoraj poldrugo milijardo sklenjenih trgovskih pogodb. Deseti jubilejni Gorenjski sejem turizma in široke potrošnje je bil zaključen 9. avgusta 1960. Uspehi sejma so opravičili napovedi tako po poslovnem uspehu kot tudi po številu obsikovalcev, le-teh je bilo kar 91.317, kar je za 25.000 več kot v letu 1959.

DOLENJSKI LIST

ISKRE OKROG ISKRE IN IMV

Zapiski z 8. seje zbora proizvajalcev ObLO Novo mesto — Mar morajo odborniki ljudskega odbora res zadnji dan zvedeti za stvari, o katerih čivkajo že vrabci po strehah? Je res želja trgovcev še enkrat deliti dobiček pred tolikokrat napovedano in obljubljeno reorganizacijo? Jo bomo v Novem mestu sploh dočakali, ali pa bo morda držalo mnenje, da je za tako akcijo oziroma njene posledice premalo direktorskih stolčkov? Polna skladišča izdelkov ne sproščajo obratnih sredstev. Kaj je s skladi pri ObLO, sprašujejo odborniki.

OB LETOŠNJEM OBISKU NAŠIH IZSELJENCEV

Kri jih veže z domovino

(Nadaljevanje)

V tem lepem domu so imele svoje zatočišče razne prosvetne organizacije, kakor slovensko pevsko in dramatsko društvo, pa tudi slovenska zasebna šola, na kateri je takrat poučeval pokojni učitelj Jože Šiškovič, doma iz Trsta. Godina je sodeloval kot igralec-amater pri dramskem društvu »Anton Verovšek«. Zaradi svoje agilnosti je bil izvoljen tudi za predsednika Posmrtninskega društva, čigar člani so bili tudi rojaki drugih jugoslovanskih narodnosti. To funkcijo je opravljal 7 let. 1952 so ameriški rojaki pričeli z nabiralno akcijo za zgraditev slovenskega kulturnega doma v Trstu. Godina je bil podpredsednik odbora za zbiranje sredstev, po smrti odbornega tajnika Josipa Durna pa je prevzel tajniške posle. Do dokončne pripojitve Trsta Italiji so zbrali naši rojaki 4000 dolarjev za slovenski kulturni dom v Trstu in ta znesek tudi nakazali gradbenemu odboru. Ceneč njegove organizacijske sposobnosti in iniciativnost so rojaki zaupali Vinku Godini še vrsto nadaljnjih odgovornih funkcij, med drugim mesto vodečega odbornika v Slovenski zadrugi in hkrati nadzornega organa v zadrugi. Prav tako je v odboru Slovenskega društvenega doma v Euclidu — Ohio, kjer ima funkcijo finančnega nadzornika. Leta 1929 so organizirali slovenski klub »Ljubljana«. Klub šteje okoli 280 članov in skrbi za družabne prireditve Slovencev. Godina je podpredsednik kluba, v katerem se zbira skoraj vsa slovenska družba iz Euclida. Pred nekaj leti so organizirali odbor za zgraditev doma za onemogle izseljence v Clevelandu. Za 27.000 dolarjev so kupili zemljišče in stavbo, ki bo adaptirana za svoj namen. Za sedaj bo v domu prostora za kakih 50 onemoglih oseb.

Naš Vinko je tudi predsednik »Zahodne zveze«, ki ima svoj sedež v Coloradu. Člani vplačujejo v fond zveze določene zneske, iz katerih se izplačujejo posmrtnine in bolniške podpore po zgledu našega socialnega zavarovanja. Zveza ima svojo podružnico v Clevelandu. V njej je doslej včlanjenih okoli 250 Slovencev. Imajo mladinski oddelek in oddelek za odrasle. Vidno mesto zavzema Vinko Godina tudi pri glasilu Slovenske narodne podporne enote »Prosveta«. V Clevelandu je, kakor rečeno, najmočnejša slovenska naselbina, ki ima kar 9 slovenskih narodnih domov. Z vnemo in rodoljubno zavestjo gojijo slovensko prosvetno življenje in ohranjajo svoj materin jezik v raznih kulturnih demonstracijah, katerih se spontano udeležuje tudi slovenska mladina, radi pa jih obiskujejo tudi pripadniki ameriške in drugih narodnosti.

POMOČ DOMOVINI

Kruh jim reže tujina, s krvjo pa so navezani na domovino. Nešteto je bilo akcij med našimi rojaki v Ameriki za gmotno pomoč trpeči domovini med prvo in drugo svetovno vojno, pa tudi v mirnem razdobju med obema vojnama. Na posebno hvaležnost pa so ameriški rojaki obvezali zlasti našo Primorsko po drugi vojni. Razen omenjene zbirke za slovenski narodni dom v Trstu so podarili rojaki iz Amerike Zdravstvenenemu domu v Kozini nov rentgenski aparat, ki je veljal 915 dolarjev, sežanski bolnišnici pa najmodernejši ambulantni voz za 3.243 dolarjev. Prav tako je hrpeljska »Svoboda« hvaležna ameriškim rojakom za velikodušno pomoč pri nabavi klavirja in odrskega zastora. Primorske zdravstvene ustanove bodo še nadalje deležne pomoči rojakov iz Amerike.

OB SLOVESU

Vinko Godina se vrača v Ameriko 12. avgusta po isti poti, kakor je prišel v domovino, namreč z letalom iz Zagreba v Pariz, od tam pa v Cleveland. Iz Pariza v Ameriko bo trajal polet 7 ur. Njegova tovariša Toni Benčič iz Hrpelj in Frenk Skočaj iz Rožic ostaneta še nekaj časa doma. Razen navedenih in ostalih ameriških rojakov, ki se v teh dneh mudijo na obisku v stari domovini, bodo v kratkem odpotovali nazaj v Ameriko še naslednji zaslužni društveni sodelavci Vinka Godine: predsednik Slovenske narodne podporne enote Jože KOLKAR iz Chicaga, Zoran ZADNIK, predsednik clevelandske slovenske federacije, Karel SEMENIČ, podpredsednik federacije, Frenk ČESEN, kulturni in prosvetni delavec, Mihael LAH, predsednik Odbora za pomoč primorskim zdravstvenim ustanovam, Jože SKOČAJ, blagajnik tega odbora, Matija PETROVIČ, agilni prosvetar, Albina NOVAKOVA, vrla aktivistka v akciji za pomoč Primorski, in John POLAK, bivši tajnik »SAMS«, vsi iz skupine 260 rojakov, ki so letos obiskali domovino. Vsem in vsakemu posebej želijo sorodniki, znanci in prijatelji, katerim se pridružuje tudi naše uredništvo, srečno vrnitev v novo domovino z željo, da bi jih vtisi, ki jih odnašajo s seboj iz rojstnega kraja, krepili v ljubezni in zvestobi svojemu narodu in veliki, novi Jugoslaviji. Srečno pot in na svidenje, dragi rojaki!

JAŠA ŽVAN

SPET »PORTOROŠKA VILA«

Priznati je treba, da si Turistično društvo Portorož letos zelo marljivo prizadeva za organiziranje čimveč pestrih zabav turistom. Zdaj so v teku obsežne priprave za »Portoroški teden«, ki bo letos zadnji teden v avgustu. Na sporedu bo vrsta športnih in drugih prireditev (tekmovanje čolnov, nogometna tekma med domačini in gosti itd. itd.), višek pa bo spet z izvolitvijo »Portoroške vile«. Za to volitev so se že začela izbiranja kandidatk na posameznih plesiščih od Pirana do Ankarana. V vrtu »Vesne« je v nedeljo bila izbrana za »Mis Vesno« neka 17-letna Ljubljančanka.

Jule

PORTOROŽ BO SPET PRIZORIŠČE

svetovnih šahovskih prvenstev

Pristojni faktorji v Portorožu so pristali na ponudbo Šahovske zveze Jugoslavije, da bo turnir kandidatk za svetovno prvakinjo v šahu prihodnjo pomlad v tem našem obmorskem letovišču. Turnir bo aprila ali maja, kar bo šele določila Mednarodna šahovska zveza.

V teku so še razgovori, da bi bila v Portorožu prihodnja šahovska olimpijada, ki bi bila jeseni 1962. Za to olimpijado je že sedaj prijavljenih skoro 600 igralcev in novinarjev. Glavni problem v zvezi z organizacijo tako velike prireditve je prostor, v katerem bi tekmovalci odigrali svoje partije.

Napoved vremena

Ohlajen atlantski zrak je pretekli teden zajel večji del Evrope, predvsem Panonsko nižino in Balkanski polotok, kar je povzročalo krajevne nevihte. Samo v skrajnem vzhodnem in jugovzhodnem delu Evrope se zadržuje lepo vreme. Ta teden bo pri nas v glavnem spremenljivo oblačno vreme s krajevnimi plohami in grmenjem.

Pred koncem živahne sezone

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tudi revija italijanskih popevk z naslovom »Od Sanrema do Opatije« ni bila slaba poteza zavoda »Primorske prireditve«. Predvsem zategadelj, ker je bila to izjemna priložnost, da se ob posredovanju tega zavoda prikaže delo kulturnih krožkov italijanske manjšine z Reke in Pulja in da le-ti ponovijo svoj gotovo velik uspeh z revijo v puljski Areni, kjer je mlade pevce, ansamble in zbore poslušalo čez 6000 ljudi. Nekje intimno pa je imel zavod »Primorske prireditve« še en nameen s to revijo: na najbolj plastičen, prikupen in nedvoumen način dokazati, da ima lahko tudi amatersko delo svoj zven, svojo moč in privlačnost in svoje kvalitete, ki včasih dosegajo — če že ne presegajo — kvalitete profesionalnih ansamblov, skupin in solistov.

Nastop mladih pevcev-amaterjev iz Pulja in Reke v soboto, 14. avgusta na Titovem trgu v Kopru in dan kasneje v Letnem kinu v Izoli, je potrdil domnevo, da so lahko amaterji včasih daleč boljši, če pojo z iskrenostjo neplačanega glasu in če je to petje posledica ne le talenta, ampak tudi prizadete zavzetosti in notranjega žara. No, na nek način zdaj že opravičujemo spodrsljaje, ki jih pa na srečo ni bilo. Pevcev solistov je bilo nekaj nad petnajst (tudi za neskromne želje je to presenetljivo!) in vsi so peli vsaj tako dobro, da jim je dana avtomatično pravica javnosti. Kakšnih pet pevcev pa absolutno boljše od — denimo — vseh slovenskih in številnih jugoslovanskih profesionalnih pevcev. Da bo razumljivo: primerjava ne upošteva tehničnih detajlov.

Komaj 16-letna Adi Zovič iz Pulja bo pri nas z največjim uspehom lahko nadomestila posnetke kakšnega Paula Anke; Bruno Avian z Reke pa je v celoti zadovoljil svoje lastne in ambicije mlajšega dela publike s stiliziranim nastopom in interpretacijo »kričača«, reška pevka Letizia Tertan pa je s popevkami »Conoscerti«, »La veritá« in »E vero« pokazala razen izredne muzikalnosti tudi nenavaden smisel za interpretacijo. Prav tako steklar Antonio Fanizzi iz Pule, ki je pel skladbo mladega puliskega avtorja Nella Millottija »Dimmi di si« s temperamentom, znanjem in zanesljivim posluhom za emocionalne efekte. Tega pri naših poklicnih pevcih doslej nismo bili vajeni. In tako dalje: ni bilo med temi mladimi in volinimi amaterji pevca, ki bi bil izrazito slab. V vrsti znanih popevkarskih imen so si izbrali vzornike in na obeh nastopih smo poslušali simpatične druge izdaje Tonyja Dallare, Franka Sinatre, Freda Buscagloniona, Paula Anke itd. Gre torej ugotovitev, da je dvodnevno gostovanje pripadnikov italijanske manjšine z Reke in Pulja v Kopru in Izoli v celoti uspelo.

Oba koncerta sta v nekem smislu tudi zaključila letošnje razmeroma bogate IV. letne igre »Primorskih prireditev«. Verjetno bo na koprskem trgu koncem avgusta še nastop »Avsenikov« s pevcema Filipičevo in Korenom in znane »Grupe Dalmatincev« iz Zagreba ob sodelovanju v Kopru že popularne narodne pevke Borke Mamule, za september je v načrtu (zaenkrat samo to!) eventualno gostovanje ženske in moške japonske telovadne vrste, ki je eden glavnih favoritov za prvo mesto na rimski olimpijadi. A oba nastopa zaenkrat še nista zanesljiva.

MILI

PIRAN — FILMSKO MESTO

Čeprav je bila v Piranu v zadnjih letih posneta že vrsta umetniških in dokumentarnih filmov, pri katerih je sodelovalo vselej tudi precej domačinov, je to naše starinsko obmorsko mesto ob sedanjem snemanju Pogačićeve »Karoline Reške« postalo pravi slovenski Hollywood. Vsepovsod vidiš statiste v slikovitih istrskih narodnih nošah ali pisanih meščanskih oblekah iz začetka prejšnjega stoletja, vmes pa uniforme vojakov in častnikov iz Napoleonovih časov; vsepovsod vidiš filmske kable, žaromete in zrcala, na glavnem trgu pa stoji vrsta vešče imitiranih topov, kot je še vedno največja privlačnost za turiste mojstrsko ponarejena starinska vojna ladja, ki je zasidrana v pristanišču.

Glavni pogovor domačinov in številnih turistov gre okrog snemanja filma, pri katerem sodeluje na stotine statistov, katerim je film postal bogat postranski zaslužek, saj prejmejo za vsak dan statiranja po 800 din. Ker bo snemanje trajalo predvidoma do konca septembra, bo za marsikaterega Pirančana, ki razen statiranja oddaja tujske sobe, letošnja sezona zares finančno izredno uspešna.

JULE

»SODOBNO GOSPODINJSTVO« ŠT. 6/60

Zadnja številka »Sodobnega gospodinjstva« prinaša obširneje poročilo z mednarodnega lesnega sejma v Ljubljani. Piše o uspehih stanovanjske skupnosti v Kočevju, o vzorno urejeni pralnici stanovanjske skupnosti Bežigrad—Ljubljana in o izkušnjah ter načrtih edinega ljubljanskega servisa za pomoč pri gospodinjskih delih.

Kot prinaša vsaka številka navodila za ravnanje z raznimi gospodinjskimi stroji, najdemo tudi v tej obširen članek o ravnanju z loščilnikom in o njegovih praktičnih lastnostih.

V tej številki beremo še o novih premazih za tla in pohištvo, o novih zidnih barvah, ki so trpežnejše od dosedanjih, o strokovnem izobraževanju ljudi, ki so zaposleni v obratih družbene prehrane, o pripravi sadnih sokov in njihovem pomenu v prehrani itd.

Zelo zanimivi so rezultati dela posebne komisije, ki jo je formiralo uredništvo z namenom, da prouči stanje na področju šolskih oblačil in da predloge staršem in konfekcijskim podjetjem za izdelovanje bolj praktičnih oblačil za šolarje. V reviji najdemo skice 14 preizkušenih krojev za šolska oblačila. Razveseljivo je tudi to, da razpolaga uredništvo s kroji za ta oblačila po zelo nizkih cenah (od 110—180 dinarjev) in si jih lahko nabavijo starši kot podjetja, ki bi se rada lotila izdelovanja takih oblačil.

V reviji najdemo tudi precejšnje število receptov za pripravo osvežujočih poletnih jedi z jogurtom.

»Sodobno gospodinjstvo« izdaja Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, Gradišče 2. Revija izhaja mesečno. Letna naročnina je 500 dinarjev.

Minulo soboto je bila v Piranu odprta retrospektivna razstava slikarja Lojzeta Spacala — prikaz njegovega dela od leta 1938 pa do danes. Mojster je razstavil 45 del. Razstavo in goste je v imenu ObLO Piran pozdravil podpredsednik Ivan Korošec, nato pa je govoril še dr. Aleš Bebler. Med drugimi gosti, ki so se udeležili otvoritve razstave, so bili razen tovariša Beblerja s soprogo še Stane Kavčič, dr. Jože Vilfan s soprogo, dr. Jože Brilej s soprogo, Žiga Vodušek, Boris Kocjančič, dr. Modic, domačini inž. Peter Aljančič, Franc Klobučar in Stane Škrabar, slikar Herman Pečarič in drugi. Po ogledu razstave je slikar povabil goste na svoj dom v Piranu, kjer so se z njim zadržali v prijetnem počitniškem razgovoru

Odlična revija jugoslovanske konfekcije

Pri delu naših ljudi je še vedno zakoreninjeno, da je naše blago slabše kakor tuje, še posebej pa naj bi veljalo to za našo konfekcijo. Ne bi govorili resnice, če bi trdili, da kdaj ni bilo tako, a da ni več, nam izpričujejo v polni meri lanski in letošnji izdelki. Naše tekstilne tovarne dajejo na trg blago za moške in ženske obleke ter druge oblačilne predmete, ki ne le ne zaostajajo za tujim, marveč ga večkrat prekaša. Tudi naša konfekcija prehaja na res kvalitetno proizvodnjo, polno okusa in tudi močno ažurno. Žal le, da takega blaga ni vedno in dovolj na razpolago v trgovinah našega koprskega okraja.

Zato je bila za mnoge naše ljudi modna revija, ki je gostovala pretekli teden na povabilo turističnih društev v Izoli, Kopru in Portorožu, resnično presenečenje. Revija je prišla z Mariborskega tedna, kjer je nastopala ves čas trikrat na dan. Prikazala nam je z manekeni in manekenkami razen kvalitetnega volnenega blaga do prave svile in brokata ter trikotaže tudi konfekcijsko izdelane moške in ženske in otroške obleke za vse priložnosti in letne čase. Izdelki so prišli iz vseh pomembnejših središč naše države in so razen preprostosti za delo pokazali tudi najvišjo eleganco, ki more vzdržati konkurenco z večino tuje. Morda se je zdelo kateri »hipermodnici« to ali ono »zastarelo«, mnenje tujih turistov pa je bilo povsem nasprotno. Navedli bi morda le mnenje Švicarjev, ki so bili nad prikazanim tako navdušeni, da so prišli po reviji vodstvu čestitat z najbolj pohvalnimi besedami.

Ker smo videli na reviji ob koncu eksperimentalne vzorce mariborskega Tekstilnega inštituta in posameznih krojaških in šiviljskih salonov, klobučke in razne galanterijske predmete, smo mogli pri tem spoznati, da tudi v tem prav nič ne zaostajamo za tujimi. Posebej pa bi veljalo omeniti še ženske čevlje mariborskih in ljubljanskih podjetij. Končno pa so tudi menekenke in manekeni pokazali bolj ali manj brez izjeme vso potrebno in res neprisiljeno gracioznost. Navsezadnje pa je zaslužila pohvalo tudi mlada mariborska pevka popevk Knezova. Prepričani smo zato, da bo prihodnje leto revija deležna še veliko večje pozornosti.

ENA NAJVEČJIH SKRBI KOPRSKIH STARŠEV

JOJ, KDAJ BO STAR TRI LETA

V Kopru živi nekaj več kot deset tisoč prebivalcev, en sam otroški vrtec, ki je zrasel dobesedno kot pastorek, pa lahko nudi varstvo le 140 otrokom. Ogledali smo si to ustanovo, se pogovorili s tovarišicami, ki v njej 140 malčkom nadomeščajo mamice — in odšli presenečeni. Ker ni denarja, da bi obnovili streho; zamaka v vseh devetih igralnih sobah strope in stene dež... Ker je stavba zelo stara, se stropi v vsej stavbi počasi rušijo. Z njih odpada omet. Kaj bi bilo, če bi koščekometa poškodoval otroka? Kdo bi odgovarjal? Navsezadnje pa tu ne gre za odgovornost, ampak za vprašanje varnosti otrok, ki so jih njihove mamice, medtem ko so odšle na delo, zaupale otroški ustanovi. Vrtec nima sredstev za popravilo stavbe. Kdo je dolžan skrbeti za varnost in vzgojo otrok, medtem ko njihove matere delajo? Mar res samo otroški vrtec Koper, ali je morda le za to odgovorna vsa družba? Kaj smo naredili do zdaj?

Mamice prihajajo na upravo vrtca in prosijo: »Sprejmite ga, saj je priden!« in ponujajo svoje malčke. V Vrtcu pa je prostora le za 140 otrok v starosti od treh do sedmih let. Prednost imajo tisti, katerih oba starša sta v službi in tisti, ki bodo čez leto ali dve pričeli hoditi v šolo. »Druge« mamice otroke v vrtcu vzgajajo in pripravljajo na šolo. Kar vprašajte učitelje, pa vam bodo povedali, da je v šoli mnogo laže poučevati otroke, ki so bili prej v vrtcu. Mamice pa prihajajo in prosijo: »Vzemite ga!« Fantek je star šele dve leti. In odgovor? »Šele ko bo tri leta star, ga lahko sprejmemo!« — »Joj, kdaj bo star tri leta...« vzdihujejo mamice in odhajajo.

Samo mimogrede smo pobrskali po podatkih, potrkali tu in tam in povpraševali. Kaj smo izvedeli? Iz Semedele vodijo mamice v Otroški vrtec Koper vsak dan 32 otrok. Včasih je vreme lepo, včasih dežuje, piha ostra burja, sonce pripeka. Zgodaj zjutraj, ko bi mali Janko najslaje spal, je treba vstati, da ga bo mamica še pred službo pripeljala do vrtca... Anketa stanovanjske skupnosti v Semedeli (zajela je približno 60 % prebivalcev), je pokazala, da živi tam 79 otrok, ki so potrebni varstva medtem, ko so starši v službi. Enaka anketa na področju stanovanjskih skupnosti II, III in IV v Kopru pa je postregla s podatki, da živi tam 120 otrok brez varstva. Tudi ta anketa je zajela le 60 odst. prebivalcev. Čeprav so podatki nepopolni, nudijo dovolj jasno sliko.

Mnogo otrok v Kopru raste torej na cestah in dvoriščih, dobršen del dneva brez nadzorstva in brez vzgoje, medtem ko njihovi starši delajo. En sam otroški vrtec, ki v Kopru obstaja, pa je zrasel takšen kot je danes, nekako divje, prepuščen samemu sebi in skoro brez pomoči družbe. Najprej je imel le eno sobo, nato si je priboril še drugo, tretjo in tako naprej, dokler ni zasedel vse stavbe. V Kopru ni bilo nikogar, ki bi rekel: saj res, otroški vrtec potrebujemo! To stavbo bomo vso prepustili tej otroški ustanovi.

Mati dveh, ali treh otrok je zaposlena. Doma nima nikogar, ki bi skrbel za malčke, medtem ko ona dela. V Vrtcu ni prostora. Ne preostane nič drugega, kot otroke pustiti doma... Kako preživlja svoj delovni čas ta žena in mati? Ali se bo res lahko vsa posvetila delu? Ne, skrb za otroke jo bo motila vseh 8 ur dela v tovarni ali v pisarni. Ne bo se mogla posvetiti delu, tako kot bi se sicer. Zadnje čase mnogo govorimo o storilnosti dela. Prav tu pa se skriva velika rezerva storilnosti. Če bo družba poskrbela za otroka zaposlene žene in matere, se bo ta laže posvetila delu in bo več proizvajala.

Zelo radi se izgovarjamo na sredstva. Če je kaj potrebno, odpravimo na kratko, češ — ni sredstev! Tudi pri otroških vrtcih je tako. Vendar zanje ni odgovorna samo občina! Vsa družba je dolžna prispevati sredstva za otroške ustanove, saj so starši otrok zaposleni v raznih kolektivih, podjetjih in ustanovah. Za otroški vrtec ni potrebno graditi novo stavbo. Pet zasilnih vrtcev, ki bi dokaj dolgo zadoščali vsem potrebam, bi lahko v vseh mestnih četrtih dobili tako, da bi v ta namen odredili po eno trosobno stanovanje. Vsak takšen vrtec, ki ne bi veljal mnogo sredstev, saj oprema ne bi bila posebno draga, bi lahko sprejel 50 do 60 otrok.

Kdo bo oskrbel vse to? Gotovo ne sedanji otroški vrtec Koper! Zakaj pa imamo stanovanjsko skupnost, DPM, Socialistično zvezo in ženske organizacije? Stanovanjska skupnost ima veliko nalogo pomagati družini. Največjo uslugo bo materam izkazala s skrbjo za otroka. Tudi delovni kolektivi so dolžni podpreti takšno akcijo. Ne bo odveč, če bomo pri SZDL pričeli o vsem tem v Kopru široko razpravo.

Ko bomo reševali ta perečí družbeni problem, ne pozabimo na malčke do treh let starosti, saj ti nimajo v Kopru prav nobenega zavetišča. Zaposleno mater moramo rešiti skrbi za otroka. Ne smemo dopuščati, da bo sama iskala varuhe svojih otrok pri sosedih in znancih, ali sorodnikih, če je tako srečna, da jih v Kopru ima. Nadoknadimo torej zamujeno tako, da na poti iz Semedele v Koper ne bomo več srečavali ob jutrih vrste otrok, ki z drobnimi koraki hitijo v spremstvu mamic v vrtec v Koper in tako, da žalostne mamice ne bodo več zapuščale edini vrtec v mestu z vzdihom: »Joj, kdaj bo star tri leta...«

M. J.

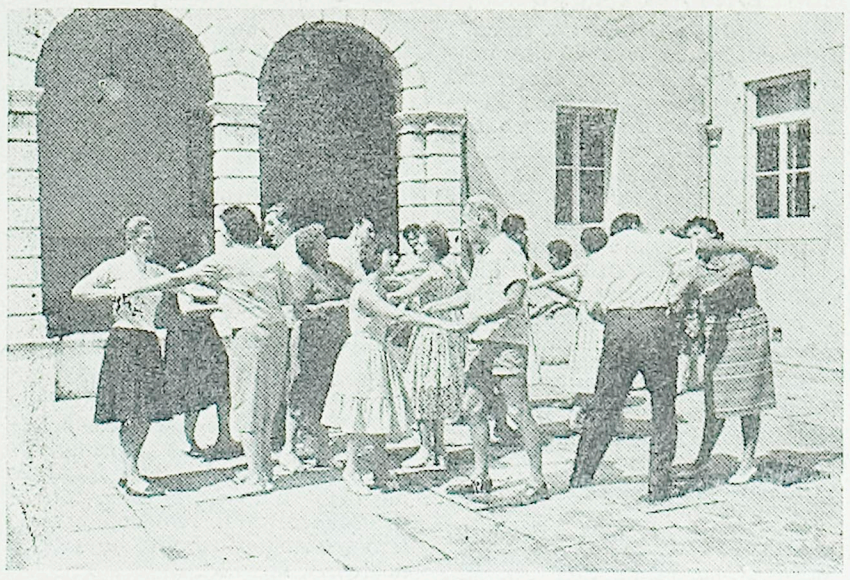

Te dni je v Kopru zvezni seminar glasbenih pedagogov — učiteljev glasbenih in osnovnih šol iz Slovenije, Hrvatske in Srbije, ki pod vodstvom prof. Elly Bašičeve iz Zagreba proučujejo njeno Funkcionalno metodo glasbenega pouka otrok. Seminaristi se seznanjajo z načinom podajanja glasbene teorije otrokom s pomočjo raznih gest, risb in drugih vizualnih pripomočkov, da bi v njih vzbudili ustvarjalno fantazijo in jim nudili temelje za širšo glasbeno izobrazbo

Poletje gre h koncu. Za zaključek kopalne sezone še model prikupne obleke z barvnimi geometrijskimi liki

Gradbeno podjetje »GRADBENIK« IZOLA sprejme

večje število visokokvalificiranih, kvalificiranih, polkvalificiranih zidarjev in nekvalificiranih delavcev za gradbišča v Kopru, Izoli in Piranu.

Delavce sprejemamo do konca meseca avgusta 1960. Pogoji ugodni.

Kmetijska zadruga IZOLA razpisuje prosto delovno mesto

RAČUNOVODJE

Pogoji: popolna srednja šola z večletno prakso v finančnem knjigovodstvu. Osebni dohodki pa tarifnem pravilniku zadruge. Ponudbe pošljite na upravo zadruge do 25. avgusta 1960. S stanovanjem zadruga ne razpolaga.

Podjetje »TELEKOMUNIKACIJE« Sežana sprejme v uk 15 vajencev za radiomehansko stroko.

Interesenti naj se zglasijo v podjetju do 25. avgusta 1960.

UPRAVA FILMA KAROLINA REŠKA

si želi sposoditi

staro in stilsko opremo

proti plačilu za uporabo.

AVALA FILM

UPRAVA FILMA KAROLINA REŠKA

PIRAN

Na temelju določil 33., 36. in 37. člena zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ št. 53/57) objavlja razpisna komisija Komunalne banke Koper

RAZPIS

prostih delovnih mest pri sedežu v KOPRU in sicer:

1. MESTO POMOŽNEGA REFERENTA TAJNIŠTVA — STROJEPISKE

Pogoji: Administrativna srednja šola z najmanj 5 leti službe od teh 2 leti bančne, znanje strojepisja in stenografije ter znanje bančne in splošne korespondence.

NA RAZPOLAGO JE OPREMLJENA SAMSKA SOBA.

2. MESTO POMOŽNEGA REFERENTA ZA ODPRAVO POŠTE — KURIRJA. Pogoji: Nepopolna srednja šola z najmanj 6 leti službe od teh 3 leta bančne.

3. DVE MESTI POMOŽNIH REFERENTOV V ODSEKU STANOVANJSKIH SKLADOV — SALDAKONTISTOV. Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 6 leti finančne ali 4 leti bančne službe.

ZA TI DVE MESTI JE NA RAZPOLAGO ENA OPREMLJENA SAMSKA SOBA.

Prijave po tem razpisu je dostaviti Komunalni banki Koper v roku 15 dni po objavi.

DA-DA kocka

Uporabite jo pri kuhi zelenjavne juhe, enolončnice (mineštre), omak in prikuh

RAZPIS

o pogojih za vpis kandidatov na Ekonomsko srednjo šolo

ODDELEK ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

v Kopru za šolsko leto 1960-61

Ekonomska srednja šola v Kopru formira s 1. septembrom t. l. 2 začetna razreda za odrasle in sicer:

a) 1 razred v enem od občinskih centrov obalnih občin in

b) 1 razred v enem od občinskih centrov ostalih občin koprskega okraja.

Na ta oddelek se lahko vpiše vsakdo, ki ima potrebno predizobrazbo, to je 8-razredno osnovno šolo ali njej ustrezno šolo.

Šolanje na tem oddelku traja 3 leta (6 semestrov). Na koncu šolanja je zaključni izpit, ki daje absolventu vse pravice predvidene v predpisih, ki zahtevajo šolsko izobrazbo z dovršeno maturo, saj zaključni izpit ESŠ pomeni potrdilo, da ima kandidat popolno srednješlosko izobrazbo. Absolvent lahko nadaljuje po uspešno končani šoli tudi študij na ekonomski ali pravni fakulteti kot redni ali izredni slušatelj. Pouk na tem oddelku bo po naslednjem predmetniku:

Predmeti	Splošni del				Komerc. oddelek		Računov. oddelek		Bančno zav. oddelek	
Semestri	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	V.	VI.	V.	VI.
A) Splošni predmeti:										
Slovenski jezik	3	3	2	2	—	—	—	—	—	—
Družb. ekonom. vede	6	6	7	7	—	—	—	—	—	—
B) Strokovni predmeti:										
Gosp. poslovanje	2	2	3	3	4	4	2	2	3	5
Korespondenca	—	—	—	2	2	2	2	—	2	2
Računovodstvo	3	3	2	2	3	1	6	8	3	—
Gosp. računstvo	2	2	2	2	2	2	2	—	5	6
Blagoz. in tehnol.	2	2	2	2	3	3	2	2	—	—
	18	18	18	20	14	12	14	12	13	13

Vsi kandidati obiskujejo obvezno »splošni del«. Po opravljenih kolokvijih iz splošnega dela predmetnika nadaljujejo šolanje v enem izmed specializiranih oddelkov.

Tuj jezik je fakultativen predmet in se organizira na oddelku po želji in številu prijavljencev.

Predmet družbeno ekonomske vede obsega: gospodarski zemljepis, zgodovino delavskega in socialističnega gibanja, politično ekonomijo, ekonomsko ureditev FLRJ in pravo.

Predavanja bodo v kraju, odkoder bo prijavljenih največ kandidatov in to štirikrat tedensko od 16. ure dalje. V prvi semester se lahko vpišejo vsi oni kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. da imajo potrebno predizobrazbo, to je osem razredno osnovno šolo ali njej ustrezno šolo, kar morajo dokazati s spričevalom zadnjega razreda,
2. da so dopolnili najmanj 18 let starosti,
3. da so v delovnem razmerju, kar morajo dokazati s potrdilom delodajalca,
4. da se prijavijo za vpis na ta oddelek najkasneje do 1. septembra t. l. s svojeročno pisano in kolekovano prošnjo (50 din državne takse).

Prošnji mora biti priloženo:

a) zadnje šolsko spričevalo,

b) rojstni list,

c) potrdilo delodajalca, da bo sodeloval pri kritju stroškov vzdrževanja tega oddelka za vsakega kandidata od din 10.000.— do din 15.000.— letno.

Prav tako bo vsak kandidat sam sodeloval pri kritju stroškov vzdrževanja tega oddelka z mesečnim prispevkom od din 1.000.— do din 1.500.—

Razreda bosta začela redno poslovati 1. septembra pod pogojem, da se vpiše najmanj 10 slušateljev. Prijave z zahtevanimi dokumenti za vpis je potrebno nasloviti najkasneje do 1. septembra t. l. na ravnateljstvo ESŠ v Kopru, Gimnazijski trg 7.

Vse ostale informacije lahko dobite na tajništvu ESŠ v Kopru (telefon 156).

Ravnateljstvo
Ekonomske srednje šole v Kopru

HUDE POSLEDICE MLADOSTNE LAHKOMISELNOSTI

Nesreča za vso družino

Pred štirimi leti je osemnajstletni Benjamin, po domače Skalonjev iz Markovščine pri Kozini, ilegalno zapustil domovino in odšel v Nemčijo. Odšel je z mnogimi, velikimi željami in upi, da si bo v tujini ustvaril lahko in srečno življenje. Usoda pa je muhasta in kruta in ne sprašuje, ne razmišlja, ampak udari. In tako je Skalonjeve iz Markovščine kakor strela z jasnega udarila brzojavka, ki je sporočila, da se je Benjamin v rudniku smrtno ponesrečil.

Petinštiridesetletni oče si je takoj preskrbel dovoljenje in odšel v Nemčijo, da bi se poslovil od svojega mrtvega sina in mu v mrzlo tujino prinesel še zadnji pozdrav domačije.

Pred dnevi pa je v Markovščino prispela iz Nemčije nova brzojavka in njena vsebina je bila še bolj tragična: očeta je ob pogledu na mrtvega sina zadela kap in je umrl. Kako je nesrečna mati sprejela to novico, si lahko mislimo. Prepeljati so jo morali v bolnišnico, kjer se zdravniki borc za njeno življenje. Iva

Mali oglasi

Opremljeno sobo v Kopru ali okolici išče samski uslužbenec. Naslov v upravi lista.

LAMBRETO 150 LD/1957 odlično ohranjeno prodam pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi lista.

VEČJE ŠTEVILO KANARČKOV prodam. Drago Cavrič, Izola, Ljubljanska 22.

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino **Casa DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ** 22. V njej dobite največjo izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrnih jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi poseben popust.

Obvestilo

Protituberkulozni dispanzer v Postojni javlja, da rentgenskih pregledov ne bo opravljal v času od 15. avgusta do vključno 4. septembra 1960 zaradi letnih dopustov.

POVEČANA SKRB

(Nadaljevanje s 3. strani)

bodo do konca leta vselile najbolj potrebne družine. Kmetijski tehnik na tem obratu Egon Plevnik nam je povedal, da se bodo v nova stanovanja vselili v glavnem hlevarji, ki imajo najtežje delovne pogoje. Povedal nam je še, da so v obratu formirali lastno zidarsko skupino, ki gradi stanovanja, hleve in druge zgradbe. Vzporedno z gradnjo stanovanj pa gradijo v Hraščah tudi obrat družbene prehrane, v katerem se bo hranilo precej delavcev.

Kmetijski kombinat v Kopru ima obrate družbene prehrane razmeroma dobro urejene. Za njihovo poslovanje skrbita upravni in nadzorni odbor, ki so ju izvolili delavci sami.

Povedali so nam, da delavci, ki se hranijo v menzah v obratih, plačajo dejansko le stroške za nabavo hrane, ki je precej izdatna in vsebuje zadostne kalorije za težko fizično delo. Kosilo jih stane približno 100 dinarjev, večerja 60, malica pa še nekaj manj.

Radio Koper

NEDELJA, 21. avgusta: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Prepočasno pritekanje sredstev v sklad kmečkega zavarovanja — Pridrugih« — 8.30 Za dobro jutro vam bodo zaigrali in zapeli... — 9.00 prave na jesensko setev — Izkušnje Nedeljska reportaža: Brigadirski večer ob tabornem ognju — 9.15 Zabavni zvoki — 13.30 Sosednji kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Poje Slovenski oktet — 15.30 30 minut z velikimi revijskimi orkestri.

VSAK DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Poročila. Poročila so še ob 13.30 in 15.00, 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame. Ob 13.40 so Kmetijski nasveti.

PONEDELJEK, 22. avgusta: 13.45 15 minut z orkestri Ted Heath, Edmundo Ros in Stanley Black — 14.00 S popevkami doma in na tujem — 14.30 Športni pregled — 14.40 Izbrane melodije — 15.30 Slovenske narodne pesmi in plesi.

TOREK, 23. avgusta: 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Odlomki iz oper — 14.30 Mladi mladim na počitnicah (Otroški zbor in orkester Glasbene šole iz Kopra) — 14.50 Glasbena medigra — 15.30 Melodije iz filmov.

SREDA, 24. avgusta: 13.45 Ritmi za harmoniko — izvaja kvintet Art Van Damme — 14.00 Iz operetnega sveta — 14.30 Kulturni zapiski — 14.40 Deška godba — 15.30 20 minut z domačimi pevci — 15.50 Ritmični intermezzo.

ČETRTEK, 25. avgusta: 13.45 Kalman Lendvay s svojim ciganskim orkestrom — 14.00 Glasba po željah — 15.30 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev.

PETEK, 26. avgusta: 13.45 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Domače aktualnosti: Smernice novega družbenega perspektivnega plana v koprskem okraju — 14.40 Poje zbor RTV Zagreb — 15.30 Od melodije do melodije z orkestri: Andre Kostelametz, Ray Martin in Stanley Black.

Kino

KOPER, Letni kino Vojko: 19.—21. avgusta jugoslovanski barvni CS film BELI VRAG; 22.—23. avgusta sovjetski film IVAN GROZNI II. DEL; 24.—25. avgusta japonski film ULICA SRAMU.

PIRAN, 19. avgusta: Garibaldi: ameriški barvni CS film POSEBEN NASMEH, Letni kino ameriški film DVANAJST JEZNIH MOŽ; 20. avgusta: Garibaldi: italijanski barvni film RIMSKE ZGODBE, Letni kino: ameriški barvni CS film POSEBEN NASMEH; 21. avgusta: Garibaldi: italijanski barvni film RIMSKE ZGODBE; ob 10., 16. in 18. uri, ob 20.30 francoski CS film TISTI, KI MORA UMRETI, Letni kino: ameriški VV film OSAMLJENI MOŽ; 22. avgusta: Garibaldi: francoski CS film TISTI, KI MORA UMRETI, Letni kino: italijanski barvni film RIMSKE ZGODBE; 23. avgusta: Garibaldi: ameriški VV film OSAMLJENI MOŽ, Letni kino francoski CS film TISTI, KI MORA UMRETI; 24. avgusta: Garibaldi: jugoslovanski film ŠTIRI KM NA URO, Letni kino: ruski film ŠPIJON; 25. avgusta: Garibaldi: ruski film ŠPIJON, Letni kino: jugoslovanski film ŠTIRI KM NA URO.

PORTOROŽ, Ljudski dom in Letni kino: 19. avgusta: francoski barvni film GOG, 20. avgusta: ameriški film DVANAJST JEZNIH MOŽ, 21. avgusta: ameriški barvni CS film POSEBEN NASMEH, 22. avgusta ameriški VV film OSAMLJENI MOŽ, 23. avgusta: italijanski barvni film RIMSKE ZGODBE, 24. avgusta: francoski CS film TISTI, KI MORA UMRETI, 25. avgusta: ameriški barvni CS film HREPENENJE ZA MOŠKIM.

IZOLA, kino Zvezda: 19. avgusta jugoslovanski film H-8; 20.—21. avgusta sovjetski film IVAN GROZNI I. DEL; 22.—23. avgusta japonski film ULICA SRAMU; 24.—25. avgusta ameriški CS film DREVO ŽIVLJENJA.

ŠMARJE, 20. avgusta japonski film ULICA SRAMU; 21. avgusta jugoslovanski film ZVEZDA POTUJE NA JUG; 24. avgusta sovjetski film IVAN GROZNI II. DEL.

SEŽANA, 19. avgusta nemški film MOJA LEPA MAMA; 20.—21. avgusta ruski film LETA VESELJA, 23.—24. avgusta ameriški film TETOVIRANA ROŽA; 25. avgusta jugoslovanski film RAFAL V NEBO.

POSTOJNA, 19.—21. avgusta ameriški barvni CS film REKA BREZ POVRATKA; 23.—24. avgusta ameriški barvni film BENI GUDMAN.

PRESTRANEK, 21. avgusta francoski film KRADLJIVCI DRAGULJEV.

PIVKA, 20.—21. avgusta francoski film DVIGALO NA MORIŠČE; 24. avgusta italijanski film DESET LJUBEZENSKIH PESMI; 25. avgusta ameriški film DALJNA OBZORJA.

Veslanje

IZOLČANKE SE NISO UVRSTILE V FINALE

Pred zaključkom redakcije smo prejeli vest, da se Izolčanke niso uvrstile v finale evropskega prvenstva v veslanju za ženske v Londonu. Žreb jih je potisnil v najtežjo skupino z Romunkami in Madžarkami. Podrobnosti o tem tekmovanju bomo objavili v naslednji številki.

Na treningu državne mladinske reprezentance v Beogradu sta tudi člana kanalskega Partizana Rado Jerončič in Danilo Bordon. Vsekakor veliko priznanje marljivim kanalskim odbojkarjem!

Odlični rezultati mladih plavalcev

Po dolgih pričakovanjih smo končno le doživeli prvo kvalitetno plavalno prireditev na Primorskem v letošnji sezoni. V nedeljo je bilo namreč v Ilirski Bistrici consko pionirsko prvenstvo Primorske. Čeprav je bila udeležba zelo pičla, saj so nastopili le plavalci Kopra in Ilirske Bistrice, pa smo lahko z izidi zadovoljni. Zlasti Koprčani Koršičeva, Lešnik in Bandelj so dosegli rezultate, ki jih uvrščajo med deset najboljših slovenskih pionirskih plavalcev. Vsekakor je to dokaz, da so se za tekmovanje temeljito pripravili.

Rezultat Katje Koršičeve na 50 metrov hrbtno (0,46,2) je vsekakor vreden, da ga omenimo na prvem mestu. Z njim bi se uvrstila Koršičeva na osmo mesto v Sloveniji. Pri tem pa velja omeniti še dejstvo, da je bilo tekmovanje ob neugodnih vremenskih razmerah in da je bila voda precej hladna.

Od drugih izidov naj omenimo še čas 0,32,8, ki ga je dosegel Koprčan Bandelj na 50 metrov crawl in čas 0,44,2, ki ga je dosegel Koprčan Lešnik na 50 m prsno.

O mladih plavalcih koprskega okraja se je pohvalno izrazil tudi delegat Plavalne zveze Slovenije Bojan Prek. Rekel je, da je koprski okraj glede naraščaja med prvimi v Sloveniji in da lahko na bližnjem republiškem pionirskem prvenstvu v Celju pričakujemo novo afirmacijo.

Škoda, da ni bilo na prvenstvu plavalcev Izole, Pirana, Renč in Nove Gorice, saj bi večja konkurenca vplivala na še boljše izide.

Rezultati:

200 m crawl, pionirji: 1. Branko Milostnik 4.39,0, 2. Zvonko Tuta 5.25,0.

50 m crawl, pionirke: 1. Katja Koršič 0.41,2.

50 m prsno, pionirji: 1. D. Hiršman 0.49,6, 2. Bogdan Gustinčič 1.07,2.

50 m prsno, pionirji (druga skupina): 1. Božo Lešnik 0.44,2, 2. Tiho Hočevar 0.49,8, 3. Joško Zadel 0.49,8.

50 m prsno, pionirke: 1. M. Korošec 0.51,6, 2. D. Oberstan 0.56,6, 3. S. Golob 1.01,3, 4. Marija Tuta 1.09,2.

Štafeta 4×50 m mešano, pionirji: 1. Koper (Vergles, Lešnik, Jakopič, Bandelj) 2.53,1, 2. Koper II (Koršič, Hočevar, Cattalani, Hiršman) 3.08,5.

50 m crawl, pionirji: 1. J. Cattalani 0.38,6, 2. Lado Čeligoj 0.48,2, 3. Jože Kirn 0.54,4, 4. Zmago Trebec 1.06,3.

50 m crawl, pionirji (druga skupina): 1. Vanja Koršič 0.39,6, 2. Stojan Jakopič 0.41,0, 3. Joško Šircelj 0.48,9, 4. Vojko Rudež 1.04,8.

50 m crawl, pionirji (tretja skupina): 1. Damijan Bandelj 0.32,8, 2. Lado Logar 0.39,4, 3. Drago Antonič 0.43.5.

50 m hrbtno, pionirke: 1. Katja Koršič 0.46,2, 2. Mirijana Kramarič 0.52,2.

50 m hrbtno, pionirji: 1. Peter Vergles 0.41,4, 2. Stojan Jakopič 0.53.9.

4×50 m crawl, pionirji: 1. Koper (Bandelj, Jakopič, Koršič, Cattalani) 2.34,4, 2. Partizan Ilirska Bistrica (Šircelj, Čeligoj, Antonič, Logar) 3.06,6.

3×50 m mešano, pionirke (izven konkurence): 1. Koper (Kramarič, Korošec, Koršič) 2.33,8.

V ponedeljek popoldne je peljal proti Kopru skozi Škocjan tovornjak s prikolico, naloženo z lesnimi izdelki, namenjenimi za izvoz. V bližini pokopališča je neizkušen voznik brez dovoljenja za upravljanje motornih vozil s prikolico pred srečanjem z drugim tovornjakom, ki je prehiteval vprežni voz, tako močno zavrl, da je na mokri cesti prikolico prevrnilo, avtomobil pa zaneslo na levo stran cestišča. K sreči je prikolica podrla le drevo, medtem ko so pešci v zadnjih trenutkih odskočili, da jih ni zasul tovor

Pestro športno življenje invalidov

V soboto in nedeljo je bilo v Kopru okrajno prvenstvo invalidov koprskega okraja. Nastopilo je nad 40 invalidov, ki so se pomerili v petih športnih panogah.

Balinanje: 1. Sežana 3 točke, 2. Škofije 2 točki, 3. Koper 1 točka in 4. Izola brez točk.

Kegljanje: Tekmovalci so bili v treh skupinah glede na stopnjo invalidnosti. V skupini najtežjih invalidov je osvojil prvo mesto Anton Jenko iz Izole, ki je podrl 74 kegljev; v skupini srednjih invalidov je bil prvi Stane Sluban iz Sežane, ki je podrl 93 kegljev; v skupini lažjih invalidov pa je zmagal Nikola Šebalj iz Kopra s 155 podrtimi keglji.

Namizni tenis: Nastopilo je 8 tekmovalcev. V skupini težjih invalidov je zmagal Jože Jernača iz Sežane, v kategoriji lažjih invalidov pa Milenko Panič iz Kopra.

Streljanje: Tekmovalci so bili razvrščeni v pet skupin glede na stopnjo invalidnosti. V posameznih kategorijah so zmagali: v prvi Franko Čehovin iz Sežane s 117 krogi, v drugi August Zerbo iz Kopra s 155 krogi, v četrti Jernej Stražar iz Kopra s 161 krogi, v peti Branko Fabijan iz Sežane s 135 krogi in v šesti Milenko Panič iz Kopra s 177 krogi od 200 možnih.

Plavanje. V tej disciplini so zabeležili precej veliko udeležbo in so tekmovalce razvrstili v 4 skupine. Plavali so na 66 m (prosto). V prvi kategoriji je zmagal Danilo Danev iz Sežane v času 51,6 sekund, v drugi kategoriji je bil prvi Franko Čehovin iz Sežane, ki je porabil za progo minuto in 3 desetinke sekunde, v tretji kategoriji je bil prvi Branko Fabijan iz Sežane s časom 1 minuta in enast sekund, v četrti kategoriji pa je zmagal Bazilij Antončič iz Kopra s časom 1 minuta in 12 sekund.

Letošnje prvenstvo invalidov v koprskem okraju, ki so organizirali v počastitev 15-letnice ustanovitve ZVVI Jugoslavije, je bilo šesto po vrsti. Lahko trdimo, da je najbolj uspelo tako glede udeležbe kakor tudi glede rezultatov.

V kratkem lahko pričakujemo še večjo aktivnost invalidov na področju telesne vzgoje. Invalidska organizacija se je namreč vključila v Zvezo za telesno vzgojo. Organizirali so že nekaj tečajev za vaditelje, tako da bodo lahko začeli s sistematično vadbo invalidov v telovadnicah. Ta prizadevanja invalidske organizacije koprskega okraja je treba vsekakor pozdraviti, saj je to najboljša pot za fizično rehabilitacijo invalidov.

Sadovi vztrajnega dela

Ko po šestih tednih le bežno pregledujemo delo občinskih komisij za varnost prometa v koprskem okraju, smo lahko zadovoljni z resnostjo izvajanja najrazličnejših akcij za cestno-prometno vzgojo državljanov. V vseh večjih krajih prirejajo občinske komisije v tesnem sodelovanju z Avto-moto društvi in podružnicami Zveze šoferjev in avtomehanikov LRS razna predavanja in prireditve, na katerih v poljudni obliki seznanjajo državljane z disciplino na cesti. Največ predavanj so doslej imeli v Postojni, Piranu, Sežani in Izoli, kjer je tudi znatno večje zanimanje za izvedbo akcije »Na cesti nisi sam«, kot v drugih občinah. Doslej je bilo v našem okraju že 10 predavanj za šoferje o cestno-prometni varnosti in 72 predavanj poučnih filmov, ki si jih je ogledalo skoraj 30 tisoč ljudi.

Kdo bi vedel prešteti letake in druga tiskana opozorila, ki so preplavila vsa večja mesta, da bi opozarjala voznike motornih vozil na življenjsko varno vožnjo. Posebno pozornost so v zadnjih dneh vzbudile velike napisne table na najvažnejših prometnih točkah, ki vsakogar pretresljivo opominjajo na nevarnost brezbrižne vožnje.

Uspehi dela številnih članov društev ter družbenih organizacij, ki so nadvse vestno začeli širiti med nami vsemi nujno potrebno zavest, da je previdnost na cesti tudi odraz kulturne stopnje vsakega posameznika, se že kažejo v statističnih podatkih. Lani na primer, ko je bilo znatno manj motornih vozil, kot jih je letos, in ko samo v našem okraju beležimo porast njihovega števila za najmanj 15 %, je bilo več nesreč. To je znak, da se ob stalnem povečanju prometa vse bolj zavedamo često nepopravljivih posledic nepremišljenega koriščanja cest. Zato smo v minulih šestih tednih že zabeležili, kljub večjemu prometu, za 8,67 % manj prometnih nezgod na cestah našega okraja. To je vsekakor zelo razveseljivo dejstvo in želeti je, da bi bilo razmerje med naraščanjem števila prometnih vozil ter števila nezgod vedno večje v splošno korist skupnosti.

Za uspešnejši razvoj košarke na Postojnskem

Brumen trenira Postojnčane

Kar nekam neverjetno zveni ta novica. Postojnski košarkarji so do sedaj trenirali in igrali v vseh republiških ligah brez trenerja. Toda sedaj je uprava TVD Partizan sklenila pogodbo s trenerjem KK »Ljubljana«, tovarišem Brumnom, da bo trakrat tedensko treniral ekipo do začetka prvenstva. Pozneje pa po sporazumu. Kaj je privedlo upravo Partizana, da je sredi prvenstva poklicala trenerja, katerega ni bilo do sedaj mogoče dobiti?

Moštvo je lani izpadlo iz I. republiške lige. Kvaliteta moštev v tej ligi je bila res premočna za novinca Postojno in moštvo, ki prej ni imelo konkurenta v II. republiški ligi, se je vrnilo nazaj. Toda izgubilo je svoje tri dobre igralce, kateri so odšli na študij v Ljubljano. Najhuje je moštvo prizadela izguba Tavčarja, kar se še vedno pozna. Vendar so vsi poznavalci in ljubitelji košarke, ne samo v Postojni, ampak širom Primorske, upali, da bo moštvo izgubo nadoknadilo z vestnim delom ter se vrnilo v družbo najboljših v republiki in tako afirmiralo primorsko košarko. Fantje so se zagrizeno lotili dela. Trenirali so sami, tako da je treninge vodil sedaj eden, sedaj drugi član ekipe. Toda kljub vsemu je že na začetku prvenstva bilo videti, da je moštvo v resni krizi. Uvideli so, da brez dobrega trenerja in tehničnega vodstva ne pridejo daleč. Prvi porazi so jih potrli. Prišlo je do sporov v sami ekipi. Nedisciplinirani prihod na treninge, katerih na koncu sploh ni bilo. Uprava je uvidela, da je potrebno takoj pričeti s treningom. Moštvo je doživljalo poraz za porazom. Le bori dve zmagi. Toda, ko je uprava sklenila, da dobi trenerja so tudi fantje sklenili, da sedaj resno prično in da nedoknadijo v nadaljevanju, kar so zapravili v prvem delu. Saj bi bila velika škoda za ves nadaljnji razvoj primorske košarke, izpade iz republiškega tekmovanja.

Treningi so se že pričeli. Tovariš Brumen si skupaj z igralci prizadeva, da bi v tem kratkem roku 4. septembra je nadaljevanje prvenstva) naučil moštvo vsaj osnove taktične in kolektivne igre.

Kakšne možnosti za končni uspeh ima ekipa? Zelo težko bo nadoknaditi, saj so resni kandidati za izpad iz lige. Potrebno je prehiteti dve ekipi, da se reši nevarnega položaja. Toda počakajmo s prognozo. Že prvo srečanje nam bo na vsa vprašanja odgovorilo. To je tekma v Celju. V prvem srečanju je zmagala Postojna s tesno razliko dveh košev. Možnosti za napredovanje so v tekmah, ki jih bodo igrali doma s Šoštanjem, Jesenicami, itd.

Seveda presenečanja ne izostanejo. Sedaj pa trdo delo, disciplina, pa lahko upajo na uspeh. Volje jim ne manjka, saj so fantje »garači«, le trdne roke jim je manjkalo. o. l.

Prijateljska nogometna srečanja

Po julijskem počitku so se primorske nogometne enajstorice že začele pripravljati za nogometno sezono. V nedeljo je bilo več nogometnih tekem z razmeroma zadovoljivim obiskom.

V Piranu je Sidro v povratni tekmi premagalo Novigrad s 4:2. Domačini so preizkusili nekaj novih mladih igralcev, ki so se dobro uveljavili. Na kvaliteto igre pa je precej vplivalo slabo igrišče. Če ne bodo športne organizacije v Piranu posvetile več pozornosti ureditvi novega igrišča, bo obstoj nogometa v Piranu kaj kmalu v veliki nevarnosti.

Kaže, da je ajdovsko Primorje v zadovoljivi formi. V nedeljo je namreč prepričljivo premagalo solkanski Branik s 4:0.

V Novi Gorici pa sta se pomerila v tekmi za jugoslovanski pokal član conske lige Nova Gorica in idrijski Rudar. Idrijčani so nudili domačinom hud odpor, tako da se je tekma končala z izidom 7:3 (3:1) v korist Nove Gorice. Domačini so napravili nekaj sprememb v moštvu. Uveljavil se je zlasti Faganel, ki je štirikrat zadel mrežo.

kje so ladje

P/l »BIHAČ« je 16. avgusta priplula iz Splita v Ploče, kjer natovarja
M/l »BLED« je 16. avgusta priplula v New York
M/l »BOHINJ« je na rednem popravilu v Trstu
M/l »BOVEC« je 14. avgusta odplula iz New Yorka za Koper
P/l »DUBROVNIK« je 17. avgusta priplula v Rotterdam, kjer raztovarja
M/l »GORANKA« je v Kamaishiju na Japonskem, kjer naklada tovor za ZDA
M/l »GORENJSKA« je 16. avgusta priplula na Reko, kjer razklada
P/l »LJUBLJANA« je 18. avgusta odplula iz Šibenika
M/l »KOROTAN« je 17. avgusta priplula na Reko, kjer naklada tovor za New York, kamor odpluje 28. avgusta
M/l »MARTIN KRPAN« je 12. avgusta odplula iz Aleksandrije v Jadran
M/l »PIRAN« je v Beirutu in prispe 23. avgusta na Reko
P/l »POHORJE« je 18. avgusta odplula iz Yxpile (Finska) v Anlijo
P/l »ROG« je 15. avgusta odplula z Reke s tovorom za Kalkuto
M/l »TRBOVLJE« je 13. avgusta priplula v Benetke, kjer raztovarja
P/l »ZELENGORA« je 16. avgusta priplula na Reko, kjer raztovarja

MALI NOGOMET

PRVIČ V KOPRU

V soboto in v nedeljo so Koprčani prvič gledali mali nogomet, ki je v nekaterih evropskih državah (zlasti v Angliji) že precej priljubljena športna panoga. Nastopila so štiri moštva. Rezultati: Tomos (starejši igralci — Primorski tisk 4:5, Tomos (mlajši igralci — TVD Partizan Koper 5 : 2, Tomos (st.) — Partizan 4 : 3 in Tomos (ml.) — Primorski tisk 6:2. Prvo mesto so torej osvojili mladi igralci Tomosa, drugi je bil Primorski tisk, kar je vredno posebne omembe, tretje mesto so zasedli starejši igralci Tomosa, četrto pa koprski Partizan.

Na tekmi so uvedli zanimivo novost v sojenju. Sodila sta namreč dva sodnika (Jenko in Janežič), vsak za svojo polovico igrišča. Sodeč po obisku prve prireditve, ima ta šport v Kopru kar lepe možnosti za razvoj.

KOŠARKA

PRED JESENSKIM PRVENSTVOM

Koprski košarkarji, ki letos prvič sodelujejo v drugi republiški ligi, so že začeli s sistematičnimi pripravami za jesensko prvenstvo. Treningi so dvakrat tedensko pod vodstvom Nerona Olivierija. Koprčani so spomladi zasedli mesto v sredini lestvice, kar je glede na to, da so novinci, lep uspeh. Morda se bodo jeseni pomaknili še kako mesto višje?

Prvenstvo se bo začelo prvo nedeljo v septembru. Koper igra doma s Škofjo Loko.

BERITE IN ŠIRITE
svoje glasilo
»SLOVENSKI JADRAN«

KOTALKANJE

Nova Gorica nazaduje

Konec tedna je bilo v Pulju državno prvenstvo v hokeju na kotaljkah. Letos je bila udeležba nekoliko slabša kot prejšnja leta, saj so nastopile le štiri ekipe (državni prvak Cement iz Pulja, Pula, Železničar iz Nove Gorice ter ljubljanska Olimpija).

Po štirih dnevih zanimivih ter borbenih srečanj je Cement ponovno osvojil naslov državnega prvaka. Nova Gorica je tudi tokrat zatajila. Nekdanji absolutni državni prvak je osvojil komaj tretje mesto.

Zmaga Cementa je povsem zaslužena. Puljčani so prikazali največ domiselnosti v kombinacijah, najboljšo tehniko in tudi glede kondicije so bili boljši od drugih. Tudi drugo mesto Pule je zasluženo, čeprav niso vse tekme igrali z enako prizadevnostjo. Najlepšo igro so dali proti Cementu, ki se je tokrat moral pošteno potruditi, da je osvojil obe točki. Za Novo Gorico smo že rekli, da je razočarala.

Izidi posameznih srečanj: Cement—Olimpija 6:2, Pola—Železničar 3:3, Železničar—Olimpija 4:2, Cement—Pola 5:4, Pola—Olimpija 7:0, Cement—Železničar 10:4.

Končni vrst red: 1. Cement 6 točk, 2. Pola 3 točke, 3. Železničar 3 točke (slabši količnik) in 4. Olimpija brez točk.

SLOVENSKI Zadnja

10. avgusta 1960 • ZADNJA STRAN • Leto IX. — Štev. 34

250.000 novih telefonov

V prihodnjih petih letih, torej do konca leta 1965, bo pri nas montiranih 250.000 novih telefonskih priključkov. V razdobju 1957—1960 smo jih vgradili 70.000. Novi priključki bodo vsekakor močno omilili precejšnjo telefonsko krizo. Telefonske aparate bodo lahko dobili tudi zasebniki. Ker je znano, da jih ti sorazmerno malo uporabljajo, si bo pošta pomagala tako, da bo na eni liniji vključenih 5 zasebnih telefonov. Navzlic temu nobeden ne bo mogel prisluškovati razgovorom soseda, le istočasno ne bodo mogli govoriti. 250.000 novih telefonov bo zahtevalo tudi popolno modernizacijo telefonskega omrežja. Nabavljenih bo 15 najsodobnejših telefonskih tranzitnih central, ki omogočajo po 2.900 medmestnih linij Medkrajevni pogovori bodo zaenkrat polavtomatski, torej s posredovanjem ene pošte, pozneje pa popolnoma avtomatski. Na relaciji Ljubljana—Zagreb—Beograd—Novi Sad—Osijek—Sarajevo bodo položili koaksacijski kabel, ki bo omogočil 1200—2400 telefonskih pogovorov istočasno. Ultrakratki telefonski kanali pa bodo povezali Beograd s Skopjem in s centralami v Nišu, Prištini in Titovih Užicah, dalje Zagreb s Splitom, Zagreb z Reko, Sarajevom, Mostarjem in Titogradom ter Sarajevo z Banjo Luko.

Možakar na sliki je doma iz Ilirske Bistrice in je že od rane mladosti vnet ribič. Kadarkoli ga domačini vidijo ob strugi Reke v Ilirski Bistrici in okolici. Tarna pa, da letos in že nekaj let ni več tiste ribiške sreče kot nekoč, ker vodo zastrupljajo industrijske odplake. Več sreče je imel med letošnjim dopustom na otoku Krku, kjer je morju ugrabil med drugimi tudi deset kilsko ribo (na sliki)

REŠIL JE TROJE ŽIVLJENJ

Zgodilo se je na Brajdici pri Reki. Mamica je prišla s sinčkoma, starima 9 in 11 let, na dopust. Fantka sta videla morje prvič in sta brez strahu skočila v vodo. Seveda sta se pričela utapljati. V materinskem strahu je skočila za njima tudi mama. Trije ljudje so se utapljali ... Ker je bilo nebo oblačno, v bližini ni bilo kopalcev. Nesrečo so opazili delavci, ki so v bližini nakladali kamion podjetja Voplina iz Reke. Šofer Bogdan Bogdanov je brez pomišljanja skočil v vodo in vse tri rešil. Še danes ne ve, kdo so bili, ker ko vsi trije takoj, ko so si malo opomogli, odšli.

SONCE ZA ELEKTRIKO

V svetu že dlje časa razpravljajo o tem, da bi bilo mogoče praktično uporabiti tudi sončno energijo. Sovjetski znanstveniki so celo že izdelali načrte za elektrarno na sončni pogon. Sončne žarke bo s pomočjo zapletenih naprav izpreminjala v električno energijo. Zgradili jo bodo v Kavkaziji na pobočju gore Ararat, ker imajo tam povprečno 200 sončnih dni na leto. Tako proizvedena elektrika bo namenjena široki potrošnji.

Okno v svet — ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSOD

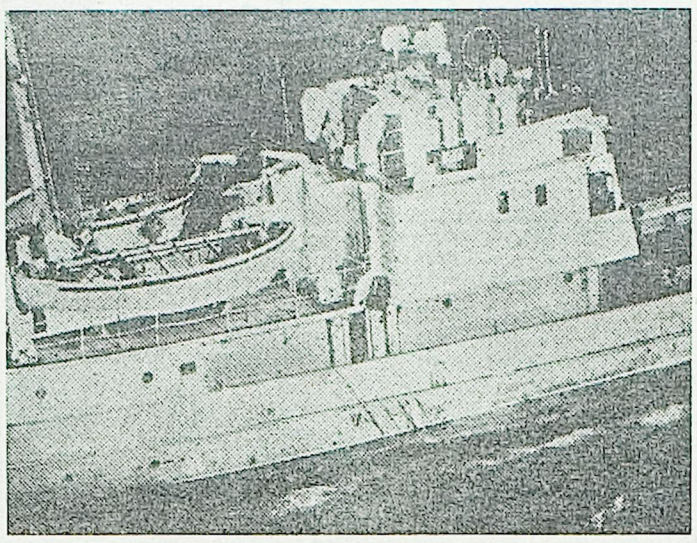

Ameriške vohunske kronike se zadnji čas močno ukvarjajo s sovjetsko ribiško raziskovalno ladjo »Vega«, ki se redno pojavi na robu ameriških teritorialnih voda vsakokrat, kadar imajo Američani izstreliti s Cap Canaverala raketo v vesolje. Pravijo, da je kamuflirana ribiška ladja opremljena z mogočnimi elektronskimi in optičnimi napravami za opazovanje leta vodnih in zračnih raket. Seveda pa dajejo Američani tolikšno publiciteto ladji »Vega« le zato, da bi nekako ublažili neprijetni vtis, ki ga v svetu povzročajo njihovi vohunski poleti na Sovjetsko zvezo

TOKRAT DEKLE IN ŠE NOVINKA!

Vatikan ima vedno tudi svojega uradnega slikarja. Navadno je to kak znani mojster čopiča in palete. Tokrat so naredili izjemo in poverili dolžnost uradnega slikarja Vatikana, 24-letni umetnici Mirijam Nasalli. Pravijo, da je bolj kot umetniški sloves odločalo sorodstvo, saj je dekle nečakinja msgr. Nasallija Rocce, papeževega komornega strežnika. S slikarstvom se Mirijam ukvarja šele dve leti, toda le v lastno zabavo.

Živalski vrt v Genovi v Italiji je kupil svoji delfinki Lalli ženina celo v Ameriki. Gre za znanega dresiranega delfina Paloozo, ki so ga z ladjo »Augustus« prepeljali iz Miamija v Genovo. Na sliki: delfin Palooza med prevozom v svojem bazenu na ladji. Seveda bo ta svatba živalski vrt Casenatico presneto drago stala, vendar pa bodo stroški poplačani, če bo delfinski par imel potomce

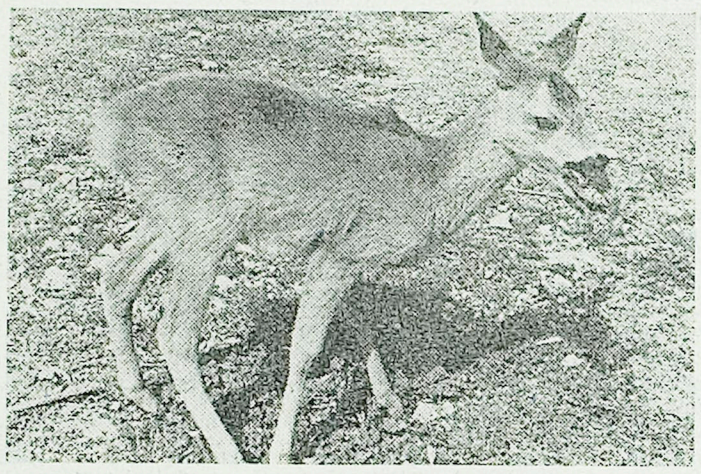

Brezsrčen divji lovec je odstrelil srno-mater in s tem napravil dve mladi srnici siroti. Zanju pa so poskrbeli dobri lovci in ju vzeli v varstvo. Mlajša sestrica Miki je našla zavetje pri Ivanu Tavčarju v Krepljah pri Dutovljah na Krasu in si je kmalu opomogla. Ker je še majhna, je prostost še ne privlači in se zato prosta sprehaja po domačem dvorišču. Prihodnje leto pa bo v tem času verjetno že sledila klicu narave in kje sredi kraških borovcev izvabljala s svojim pivkanjem srdito bokanje jeznih srnjakov, ki v svojem ženitovanjskem razpoloženju pozabljajo na običajno previdnost

V POMOČ ČEBELARJEM

Čebelarji imajo mnogo skrbi z roji, saj se večkrat primeri, da roj pobegne, če čebelarja ni blizu. Nek angleški čebelar pa je iznašel pripravo, ki po šumenju čebel v panju 14 dni vnaprej ugotovi, kdaj bodo rojile. Priprava stane 45.000 dinarjev. Za čebelarje bo koristna tudi zato, ker jim ne bo več treba odpirati panjev, da bi ugotovili, če se čebele pripravljajo na roj, kar je njihove pridne delavke zelo motilo.

Letos 83 km avtomobilske ceste

Do Dneva republike bo stekel promet na 83 km avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti, ki jo bodo zgradile mladinske delovne brigade. V Srbiji so v gradnji 103 km, od tega bo letos zgrajenih 53 km, v Makedoniji pa bo dograjenih vseh letos začetih 30 km. Na obeh odsekih v Srbiji in Makedoniji gradijo 7 velikih mostov preko Morave in Vardarja in 2 večja viadukta. Letos se je na velikem gradilišču zvrstilo že 297 kmečkih, srednješolskih in študentskih brigad s 35.000 brigadirji. Zdaj sodeluje v gradnji 98 mladinskih brigad in 19 gradbenih podjetij.

USPELI POSKUS

V Norwichu v Veliki Britaniji so uspešno preizkusili elektronski aparat za sortiranje pisem. Doslej so morali vsako pismo, preden so ga na pošti odložili v odgovarjajoči predalček iz katerega ga poštar-dostavljač odnese naslovniku, vsaj trikrat premetati. Elektronska stroja ELSIE in ALF bosta odslej to delo opravljala sama brez pomoči pošte. Prebivalci pa bodo morali namesto dosedanjih naslovov pisati na pisma krajše oznake s tiskanimi črkami in odgovarjajoče številke. Oboje je pošta že določila.

AMERIŠKI TURIST MORA ZAPUSTITI SSSR

Agencija TASS sporoča, da je bil ameriški turist Robert Christner, ki je julija letos prišel v SZ, kot nezaželjen izgnan. Gostoljubnost so mu odpovedali, ker je zbiral podatke o sovjetskih industrijskih in vojnih objektih.

12 MILIJARD MARK ZA ALKOHOL

Ugotovili so, da so v Zahodni Nemčiji porabili lani 12 milijard mark za alkoholne pijače. Ta znesek predstavlja kar 6 % narodnega dohodka v Zahodni Nemčiji. Časopisi zato upravičeno ugotavljajo, da se »nemški gospodarski čudež« spreminja v »gostilniškega«

ANGLIJA — USA

Najdaljši atlantski podvodni kabel bo neposredno zvezal Veliko Britanijo in Ameriko. Položili ga bodo do leta 1963. Kabel nosi naziv TAT — 3 in bo omogočal 128 pogovorov istočasno. Pravkar se dogovarjajo, preko katerega podvodnega področja bodo novi kabel, ki bo znatno razbremenil dosedanje medkontinentalne zveze, položili.

KRAVE Z UMETNIMI ZOBMI

V Švici že vstavljajo kravam umetne zobe iz jekla in jim s tem podaljšajo življenje za leto dni. Kravi se namreč zadnji zobje od žvečenja počasi tako izbrusijo, da ne more več jesti. Proteze so izdelane tako, da se dajo pritrditi na prednje zobe.

HROŠČ — ZDRAVNIK

Afriški domačini uporabljajo še dandanes za šivanje večjih ran hrošče. Rano stisnejo in položijo nanjo nekaj rogačem podobnih žuželk, ki se s kleščami zagrizejo vanjo. Živalcam nato odtrgajo trup, tako zašita rana pa se lepo zaceli. Ko je vse zdravo, brez večjega truda poberejo »šive« ...

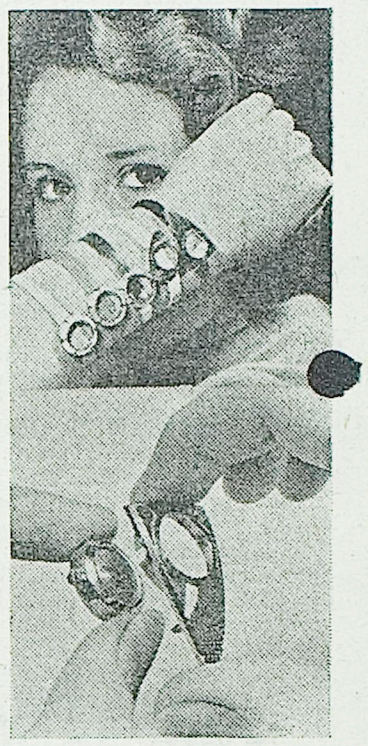

Neka švicarska tovarna ur je prišla na zanimivo zamisel, ki jo bodo seveda naglo sprejele številne žene po vsem svetu. Gre namreč za zapestno uro za pet priložnosti. V resnici je to ena sama ura s petimi različnimi ohišji (zgoraj). Spodaj pa je videti, kako enostavna je zamenjava ohišij

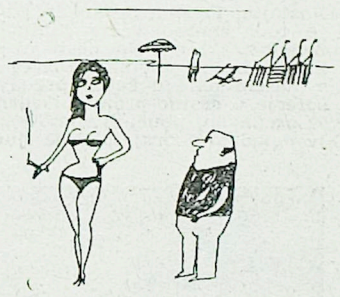

— Se ti ne zdi, draga moja, da pušča tvoja pomanjkljiva kopalna obleka preveč svobode tujim očem?

— In potem? ... Poštena žena nima kaj skrivati pred drugimi!

VASILIJ DRAMATSKI

V zanki

4

— Jutri bom šel tja. — Pogledal sem na uro. Do eksplozije je manjkalo še dvajset minut. Preostane mi torej le še 15 minut.

Soproga Nespravljivega, ki je ves čas razgovora sedela nepremično kot kip, je mahoma oživela:

— Bi kavico?

— Ne, hvala. Pred nočjo je nikdar ne pijem.

— Bi kaj prigriznili?

Vstal sem.

— Najlepša hvala, gospa. Zdi se mi, da je čas, da grem spat. Utrujen sem. Niti oddahniti se nisem utegnil, marveč sem se napotil k vam takoj, ko sem stopil iz letala. Kaj hočete, suženj sem svojega poklica. Moj šef ne prenaša uslužbencev, ki bi ne bili vestni in pokorni.

— Pred hišo stoji dežurni avto, odpeljal vas bo do hotela, — je rekel nenadoma gostitelj.

Kaj pa sedaj? Vedel sem, da ne smem odreči, ker bi tega ne znal utemeljiti. Jasno mi je bilo le to: iz avtomobila moram izstopiti, preden bo peklenski stroj v aktovki eksplodiral.

— Kot nalašč, — sem rekel s hvaležnim nasmehom. — Najtopleje se vam zahvaljujem za to pozornost. Preden sem vas našel, sem se namreč moral predstaviti vsej armadi Reicha.

Nespravljivi se je zasmejal:

— Red je torej vzpostavljen.

— Mar res? — sem ga vznemirjeno vprašal. — Pri nas pa se širijo govorice o vsemogočih diverzantskih akcijah komunistov.

— Brez tega seveda ne gre. — Nespravljivi me je gledal kot stari učitelj zelenega učenčka. — Vojna je vojna. Toda mi tukaj ne držimo križem rok. Dobro vemo, kako bomo Führerju najbolj dokazali svojo ljubezen in svojo hvaležnost, da nas je osvobodil. Bodite prepričani, red bo vzoren.

— Da, glavno je red, — sem rekel in mu krepko stisnil roko. — Vas lahko obiščem, preden se vrnem v Königsberg?

— Seveda, — se je zasmejal, — stvar moramo izpeljati do konca. Na svidenje!

Poslovil sem se od njegove soproge. Odvedel me je v predsobo. Šel sem k obešalniku, on pa je skočil k avtomobilu, da bi uredil s šoferjem. V tem hipu je prišel dolgin. Plašč sem vrgel preko roke in z njim pokril aktovko.

Nespravljivi se je vrnil:

— Lahko se boste peljali, — je rekel.

Še enkrat sva se rokovala. Dolgin je šel vštric z menoj k vratom. Mrazila me je misel, da ne bom mogel neopazno pustiti svoje aktovke. Dolgin je odprl vrata in čakal. Še ena smola. Ko sem prišel, je bilo preddverje temno, zdaj pa ga je razsvetljevala močna luč. Mar ni to katastrofa? V desnem kotu je bil zaboj za smeti. Sklep sem napravil v desetinki sekunde. Rešila me je dolginova ustrežljivost. Stekel je naprej, da bi mi odprl vrata avtomobila. Spustil sem aktovko za zabojček in kmalu nato sem bil že v avtomobilu. Dolgin je zaloputnil vrata in izginil v vili. Luč v preddverju je ugasnila

Peljemo se po temnih ulicah. Sedim na zadnjem sedežu. Zraven šoferja je nekakšen tip v usnjeni obleki. Ko smo prišli do hotela, je skočil ven in mi odprl vrata. Izstopil sem. In že v istem hipu je avto prhnil in izginil v temi.

Stojim in razmišljam: naj grem v hotel ali ne? Sklenil sem, da ne bom šel v hotel. Pogledam na uro. Čez sedem minut bo zagrmelo. Do skrivnega stanovanja, kjer se moram javiti, je več kot deset minut hoda.

S počasnim in utrujenim korakom človeka, ki komaj čaka, da bo legel v posteljo, sem šel po pločniku, vzdolž hotela. Za oglom je zarjul stražar:

— Halt! Dokumenti!

— Prosim!

Stražar gleda moje papirje z orli in pečati. Zdajci zaslišim detonacijo. Podobna je oddaljenemu gromu. Stresem se. Stražar se zasmeji:

— Niste navajeni? Vojna je vojna! Pojdite.

To je vse. Okrog treh zjutraj je prišel v skrivno stanovanje Stas. Pripovedoval je, da je eksplozija vrgla v zrak vso fasado in desno polovico hiše. Streha in strop sta se vgreznila. Nastal je požar. Težko, da je ostal v hiši kdo živ.

Podnevi smo zvedeli, da je bil Nespravljivi na mestu mrtev, njegova soproga pa je izdihnila v bolnici.

IV

Po uspešno opravljeni nalogi sem prejel pohvalo ilegalnega centra. Potem nisem dolgo šel na nobeno pomembnejšo akcijo. To sem večkrat oponesel komandirju naše skupine, pa mi je vedno odgovarjal obotavljajoče in megleno, češ da vsaka stvar potrebuje svoj čas in da moja ura še ni prišla. Poskusil sem sladkosti prave borbe in me to seveda ni moglo zadovoljevati. Nič čudnega, da sem o tem večkrat govoril tudi s posameznimi borci. Skoraj vso zimo je naša skupina praktično lenarila. Selili smo se iz enega stanovanja v mestu v drugega. Razpoloženje pri večini tovarišev je bilo več kot kislo.

Zdaj pa o glavnem. O popolnem odkritju naše skupine, kakor so temu pravili. Bilo je pravo naključje. Presodite sami ... Ko sem zjutraj oprezal okoli oficirskega kluba, sem, meni nič, tebi nič, trčil v dekle, ki sem jo bil spoznal malo pred vojno. Bila mi je všeč, večkrat sva se srečala, hodila skupaj v kino in na koncerte. Ime ji je bilo Marite. Njen oče je bil železničar. Dvakrat ali trikrat sem bil pri njih doma. Ničkolikokrat sem mislil nanjo in sanjal o tem, da bi jo videl, vendar je nisem srečal, odkar se je začela vojna. Zdaj bi moral napraviti videz, da je ne poznam. Toda srečanje me je tako zbegalo in razveselilo, da sem napravil drugače. Pozdravila sva se, šla v park in sedla na klop. Vprašal sem jo, kaj dela in kako živi. Jela mi je pripovedovati o sebi. Rekla je, da nikjer ne dela, da so očeta vrgli iz službe in da v vsej družini dela le brat, ki služi na pošti. Ko mi je vse to pripovedovala, sem vedel, da bom moral sedaj jo odgovarjati na ista vprašanja. Skušal sem si izmisliti nekakšno zgodbo, vendar je utihnila tako hitro, da se nisem mogel v tem kratkem času spomniti nič pametnega. S strahom me je pogledala in vprašala: